

RAPORT Z PROJEKTU

Monitoring działań Policji w poszukiwaniach zaginionych na otwartym terenie

RAPORT Z PROJEKTU

Monitoring działań Policji w poszukiwaniach zaginionych na otwartym terenie

Warszawa 2015

Projekt jest współfinansowany
z Funduszy EOG w ramach programu
Obywatele dla Demokracji

www.ngofound.org.pl

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP.....	7
II. CEL PROJEKTU	9
III. DZIAŁANIA W RAMACH PROJEKTU.....	10
a. spotkania regionalne	10
b. badania	14
c. spotkanie podsumowujące	26
d. rejestr grup	26
IV. PRZEDSTAWIENIE WYNIKÓW BADAŃ	30
V. ZMIANY OBSERWOWANE W CZASIE TRWANIA PROJEKTU	30
VI. POSTULATY	30
VII. PODSUMOWANIE	30

I. WSTĘP

Fundacja ITAKA - Centrum Poszukiwań Ludzi Zaginionych od ponad 16 lat zajmuje się wspieraniem rodzin osób zaginionych, prowadzi poszukiwania poprzez publikację wizerunku osoby zaginionej i lobbuje na rzecz zmian służących poprawie sytuacji prawnej rodzin. Przez ten czas zebraliśmy różnego rodzaju doświadczenia wynikające ze współpracy ze służbami i organizacjami w kraju i poza granicami Polski, a także z kontaktów z rodzinami osób zaginionych. Pozwalają nam one na analizę systemu poszukiwań stworzonego w Polsce i wskazanie obszarów wymagających dalszych usprawnień.

Nasze obserwacje pozwoliły zidentyfikować problematyczny obszar - poszukiwania terenowe osób zaginionych. Zadanie, które należy do obowiązków Policji, a do realizacji którego mogą być wykorzystane inne podmioty, np. Państwowa Straż Pożarna (zwłaszcza jej grupy specjalistyczne) grupy poszukiwawczo-ratownicze działające przy różnych jednostkach Ochotniczej Straży Pożarnej, cywilne grupy specjalizujące się w tym zakresie, grupy działające przy Polskim Czerwonym Krzyżu, a także Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe. Rozmowy z rodzinami osób zaginionych, z przedstawicielami ww. organizacji i z funkcjonariuszami Policji pokazały, że wykorzystywanie zasobów tych grup - w sytuacjach gdy użycie byłoby zasadne i służyło ratowaniu osób zaginionych - jest nieadekwatne i oparte nie na przepisach, a jedynie na wiedzy i rezeźnaniu policjanta dowodzącego z jednostki prowadzącej sprawę. Niejasne wydały się wówczas zasady wykorzystywania potencjału ww. grup przez Policję i obserwowane różnice w zagospodarowaniu potencjału grup w różnych rejonach Polski. Zastanawiające było dlaczego np. zaginionej w obszarze leśnym starszej osoby chorującej na Alzheimera, w jednym województwie poszukuje Policja wspierana przez Straż Pożarną i grupy poszukiwawczo-ratownicze z psami ratowniczymi, a w analogicznej sytuacji w innym województwie liczba zaangażowanych sił jest znacząco niższa.

W 2013 Fundacja ITAKA podpisała porozumienia o współpracy z przedstawicielami 13 grup poszukiwawczo-ratowniczych i rozpoczęła lobbując na rzecz korzystania z ich zasobów oraz doświadczenia przy poszukiwaniach na otwartym terenie. Ważnym sygnałem skłaniającym do stworzenia projektu „Monitoring działań Policji w poszukiwaniach zaginionych na otwartym terenie” były opinie zebrane od grup poszukiwawczo-ratowniczych. Wskazywały one, że policjanci mają niewielką wiedzę o tego rodzaju grupach, zbyt późno i zbyt rzadko korzystają z ich pomocy, a także, że sposoby zadysponowania tych podmiotów do poszukiwań terenowych są bardzo różne. Jednocześnie nasze doświadczenia i obserwacje pozwoliły stwierdzić, że w przypadkach, gdy Policja korzysta z pomocy grup poszukiwawczo-ratowniczych, zwłaszcza szybko po zaginięciu, znacznie wzrasta szansa na odnalezienie osoby zaginionej w terenie. To rozpoznanie problemu stanowiło podstawę do przystąpienia do projektu.

Potwierdzeniem, że diagnoza problemu postawiona przez Fundację ITAKA była trafna, było Wystąpienie Pokontrolne (z dn. 22.05.2014, DKSiW-K-I-092-1/2014)¹ z kontroli zrealizowanej w trybie zwykłym, ujętej w Planie kontroli Ministerstwa Spraw Wewnętrznych na 2013 r., na temat Działania Komendy Głównej Policji w zakresie zwiększenia skuteczności w wypadkach zaginięć osób. W dokumencie tym stwierdza się: „Na podstawie przekazanych w trakcie czynności kontroli wyjaśnień kierownictwa KGP oraz dokumentów sporządzonych przez WPiOL BSK KGP ustalono, że istotną rolę w skutecznym zakończeniu poszukiwań odgrywało wykorzystywanie Specjalistycznych Grup Poszukiwawczo-Ratowniczych zrzeszonych i niezrzeszonych w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym. (...) Problemem jednak w wykorzystaniu potencjału Specjalistycznych Grup Poszukiwawczo-Ratowniczych w celu odnalezienia osób zaginionych, znajdujących się w sytuacjach stanowiących bezpośrednie zagrożenie dla ich życia lub zdrowia, jest brak przepisów prawa lub wypracowanych standardów normujących formalną współpracę Policji z SGPR przy prowadzeniu ww. działań, w tym dotyczących kosztów poniesionych z tego tytułu (związanych z udziałem tych grup, zarówno zrzeszonych jak i niezrzeszonych w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym)”. Wystąpienie zawiera także stosowane zalecenia regulacji tychże zagadnień.

Kolejne wskazanie na brak uregulowania kwestii współpracy Policji z ochotniczymi grupami poszukiwawczo-ratowniczymi - już w trakcie trwania projektu Fundacji ITAKA i GPR OSP Kęty - przyniósł Raport Najwyższej Izby Kontroli „Poszukiwanie Osób Zaginionych” (z dn. 14.04.2015, KP-B-4101-003-00/2014, Nr ewid. 5/2015/P/14/042/KPB)². Stwierdza się tam: „W ocenie NIK, Komendant Główny Policji nie podejmował wystarczających działań, mających na celu zintensyfikowanie oraz uregulowanie wzajemnej współpracy z podmiotami pozapolicyjnymi, w tym z grupami ratowniczo-poszukiwawczymi, niezrzeszonymi w KSRG. W ocenie NIK konieczne jest precyzyjne określenie zasad i procedur włączania do akcji poszukiwawczych takich podmiotów, co pozwoli uzyskać szybsze i pełniejsze wykorzystanie ich zasobów, a tym samym zwiększyć efektywność prowadzonych poszukiwań”.

Projekt mógł zostać zrealizowany dzięki partnerstwu z Grupą Poszukiwawczo-Ratowniczą OSP Kęty. Przedstawiciele tej grupy - na każdym etapie prac projektowych - dzielili się swoją wiedzą i ponad 10 letnim doświadczeniem w poszukiwaniu osób zaginionych w terenie. Zorganizowali także spotkania grup roboczych i byli współorganizatorami spotkania konsultacyjnego.

Wiele cennych uwag - szczególnie na etapie badawczym - wniosły także osoby z różnych organizacji poszukiwawczo-ratowniczych, GOPR-u a także przedstawiciele obu służb - Państwowej Straży Pożarnej i Policji.

1. <http://bip.msw.gov.pl/download/4/21666/KGPKOntrola.pdf>
2. <https://www.nik.gov.pl/plik/id,8333,vp,10395.pdf>

II. CEL PROJEKTU

Celem projektu był monitoring działań Policji w zakresie wykorzystania organizacji poszukiwawczo-ratowniczych (OPR)³ do poszukiwań osób zaginionych na otwartym terenie oraz wypracowanie procedur ich zadysponowania i zasad współpracy z Policją.

Narzędziem do ewaluacji działań Policji w zakresie wykorzystania OPR były badania ankietowe skierowane z jednej strony do funkcjonariuszy Policji, a z drugiej do podmiotów pozapolicyjnych zajmujących się poszukiwaniami terenowymi osób zaginionych tzn. do ochotniczych grup poszukiwawczo-ratowniczych (OSP, cywilnych, przy PCK), do Specjalistycznych Grup Poszukiwawczo-Ratowniczych Państwowej Straży Pożarnej, do Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego. Założeniem było zebranie danych ilościowych i jakościowych, które pozwolą całościowo określić skalę takich poszukiwań oraz zakres trudności.

Równolegle pracownicy Linii Wsparcia Fundacji ITAKA - w czasie trwania projektu - gromadzili od rodzin osób zaginionych informacje dotyczące prowadzonych przez Policję akcji poszukiwawczo-ratowniczych. Niekiedy (gdy zaginięcie kwalifikowało się do I kategorii⁴ i minął niewielki czas od zaginięcia) podejmowali interwencje w jednostkach Policji prowadzących poszukiwania, dla upewnienia się co do zasadności odmowy wszczęcia akcji poszukiwawczej. Analizie były poddawane także przypadki poszukiwań osób zaginionych w terenie, w których przedstawiciele Fundacji brali udział (zwykle w roli konsultantów)⁵.

Zbierane dane stanowiły także punkt wyjścia do dyskusji w ramach spotkań grup roboczych. Wszystkie prace miały stanowić podstawę propozycji służących usprawnieniu współpracy między Policją a OPR. Docelowo zaś posłużą wypracowaniu jasnego sposobu dysponowania OPR, gdy w poszukiwaniach na otwartym terenie niezbędne jest użycie psów ratowniczych.

To - w naszym przekonaniu - przekłada się na najważniejszy cel, tzn. więcej osób zaginionych w terenie będzie odnajdywanych przez Policję wspieraną przez OPR. Im sprawniej ta współpraca będzie realizowana, tym częściej osoby będą odnajdywane na czas - całe i zdrowe.

3. W terminie „organizacja poszukiwawczo-ratownicza” (OPR) zawierają się wszelkiego rodzaju grupy poszukiwawczo-ratownicze czyli: Specjalistyczne Grupy Poszukiwawczo-Ratownicze PSP, Grupy Poszukiwawczo-Ratownicze działające przy Ochotniczej Straży Pożarnej, stowarzyszenia cywilne zajmujące się poszukiwaniem osób zaginionych w terenie tj. STORAT czy POPR, Grupy Ratownictwa Specjalnego działające przy Polskim Czerwonym Krzyżu, oraz grupy Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego. Termin zawiera podmioty zrzeszone i niezrzeszone w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym. Gdy jest w tekście mowa o konkretnym podmiocie jest używana jego nazwa własna, pojęcie organizacja poszukiwawczo-ratownicza (OPR) jest uogólnieniem stworzonym na potrzeby projektu.

4. Rozumienie zgodnie z kategoriami wprowadzonymi przez Zarządzenie Nr 124 Komendanta Głównego Policji z dn. 04.06.2012.

5. W ramach porozumień psycholog Fundacji służy pomocą OPR przy określaniu profilu osoby zaginionej i prawdopodobnych zachowań w czasie zaginięcia w terenie.

III. DZIAŁANIA W RAMACH PROJEKTU

Projekt trwa od września 2014 do listopada 2015. W ramach projektu przewidziano organizację czterech spotkań regionalnych, tzw. grup roboczych. Spotkania odbywały się z udziałem reprezentantów Fundacji ITAKA i partnera GPR OSP Kęty oraz przedstawicieli regionalnych OPR, funkcjonariuszy Policji (odpowiedzialnych za poszukiwania osób zaginionych w danych województwach) a także funkcjonariuszy Centrum Poszukiwań Osób Zaginionych Komendy Głównej Policji oraz przedstawicieli Państwowej Straży Pożarnej.

Kluczową częścią projektu są badania, w których - po raz pierwszy w Polsce - zostały zebrane dane o wykorzystywaniu różnych OPR przez Policję, oraz zasobach i trudnościach tych podmiotów pozapolicyjnych. W oddzielnej ankiecie zbadana została także perspektywa funkcjonariuszy Policji.

Zebrane informacje, trudności i stosowane w różnych rejonach kraju praktyki zostały przeanalizowane i przedstawione na warszawskim spotkaniu podsumującym. Udział w nim wzięli przedstawiciele Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, Rzecznika Praw Obywatelskich, Rzecznika Praw Dziecka oraz Komendy Głównej Policji, Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej oraz Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego.

W czasie trwania projektu Fundacja ITAKA tworzyła rejestr OPR. Miał on na celu zebranie bazy adresowej i kontaktowej oraz zobrazowanie aktualnego zaplecza poszukiwawczego w Polsce i inwentaryzację zasobów OPR. Po zakończeniu projektu na stronie Fundacji dostępne będą podstawowe dane o OPR z ww. rejestru.

A. Spotkania regionalne

Aby poznać zakres realizacji poszukiwań osób zaginionych w terenie otwartym oraz praktyki stosowane w różnych rejonach Polski w projekcie, zaplanowano cztery spotkania regionalnych grup roboczych.

Pierwsze spotkanie

Pierwsze ze spotkań odbyło się 14.11.2014 w Komendzie Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Poznaniu. Fundacja ITAKA i Grupa Poszukiwawczo-Ratownicza OSP Kęty, zaprosiły specjalistów zajmujących się poszukiwaniami terenowymi z województwa dolnośląskiego, wielkopolskiego, opolskiego, lubuskiego i kujawsko-pomorskiego.

Na spotkaniu byli obecni przedstawiciele Specjalistycznej Grupy Poszukiwawczo-Ratowniczej z Państwowej Straży Pożarnej z Poznania, członkowie kilku grup poszukiwawczych z regionu oraz policyjni koordynatorzy ds. poszukiwań osób zaginionych i przedstawiciele Centrum Poszukiwań Osób Zaginionych Komendy Głównej Policji.

Dyskutowano o sposobach zadysponowania organizacji poszukiwawczo-ratowniczych i trudnościach w czasie prowadzenia akcji. Przedstawiciele różnych służb podzielili się uwagami na temat tego, co utrudnia im efektywną pracę. Podkreślono, że dla usprawnienia systemu potrzebne są dwutorowe działania - lokalne (np. propagowanie

Zdjęcie nr 1. Spotkanie regionalne w Poznaniu.

Źródło: Grupa Poszukiwawczo-Ratownicza OSP Kęty

użycia grup, dalsza edukacja policjantów co do użycia OPR, rozwijanie i czerpanie z dobrych lokalnych praktyk) oraz centralne (spotkania komendantów na wyższym szczeblu i wypracowanie porozumień o współpracy oraz jasnych zasad użycia grup zarówno zrzeszonych jak i niezrzeszonych w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym a także grup cywilnych).

Pojawiły się także różnice - Policja akcentowała otwartość na użycie psów niecertyfikowanych, natomiast PSP zdecydowanie dopuszczało tylko korzystanie z pomocy psów z aktualnym certyfikatem.

Po raz pierwszy zaznaczono potrzebę unifikacji wśród ochotniczych grup poszukiwawczo-ratownicznych, tzn. stworzenia norm dotyczących tego, jaka organizacja może nazywać się grupą i jakie zasoby i przygotowanie do poszukiwań powinna posiadać, aby być rzetelnym partnerem dla Policji. W drugiej części przedstawiono wyniki ankiety badającej możliwości i potencjał organizacji poszukiwawczo-ratownicznych oraz ich dane dotyczące zadysponowań z dwóch ostatnich lat.

Drugie spotkanie

Drugie z zaplanowanych spotkań odbyło się 12.12.2014 w siedzibie Ochotniczej Straży Pożarnej w Kętach. Fundacja ITAKA i Grupa Poszukiwawczo-Ratownicza OSP Kęty zaprosiły przedstawicieli Policji, CPOZ KG Policji, Straży Pożarnej, Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego Starostwa w Oświęcimiu, czterech grup GOPR oraz kilku OPR prowadzących poszukiwania terenowe z województw: małopolskiego, śląskiego, świętokrzyskiego, podkarpackiego i lubelskiego.

Poddano pod dyskusję problem dysponowania: grup bez psów ratowniczych, które potrafią szukać osoby zaginionej w terenie otwartym wykorzystując inne narzędzia poszukiwawcze, grup posiadających psy ratownicze bez aktualnej certyfikacji, ale również tych które posiadają zespoły ratownicze z ważnymi certyfikacjami wymaganymi przez Państwową Straż Pożarną. Zaznaczono, że jest problem z dysponowaniem przez Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy grup, które mają ludzi przygotowanych do poszukiwań, a nie mają jeszcze certyfikowanych psów.

Omówiono sposoby organizacji poszukiwań w innych krajach np. w Kanadzie są specjaliści (search manager) przeszkoleni do poszukiwań, a szkolenie poszukiwawcze w USA trwa 3 tygodnie i jest procesem ciągłym. **Okazało się, że wszystkie podmioty widzą potrzebę wspólnych szkoleń** - poszerzenia wiedzy o metodach poszukiwań, planowania akcji oraz wspólnych ćwiczeń (z udziałem Policji, PSP, OPR i GOPR). Nawiązano do dotychczasowych dobrych praktyk - zauważalny jest coraz częstszy kontakt między grupami a CPOZ. Zaznaczono, że negatywną praktyką jest czekanie przez grupy po kilka godzin na dyspozycję - mimo wstępnej informacji z Policji, że jest potrzeba ich użycia do akcji poszukiwawczej.

Instruktor z GOPR-u p. Rafał Chrustek zauważył, że podstawowe zadania służb są różne - „PSP, GOPR mają ratować życie, tymczasem Policja ma zapewnić bezpieczeństwo obywateli i kraju - pracuje dochodzeniowo”, stąd wynikają czasem błędne wzajemne oczekiwania.

W czasie spotkania funkcjonariusze CPOZ KGP pierwszy raz przedstawili algorytm wypracowany przez Komendę Główną Policji i Komendę Główną Państwowej Straży Pożarnej dotyczący zadysponowań grup zrzeszonych w KRSG.

Zdjęcie nr 2. Spotkanie regionalne w Gdańsku.

Źródło: Grupa Poszukiwawczo- Ratownicza OSP Kęty

Trzecie spotkanie

Trzecie spotkanie odbyło się 27.03.2015 w Gdańsku w siedzibie Polskiego Czerwonego Krzyża. Tym razem Fundacja ITAKA i Grupa Poszukiwawczo-Ratownicza OSP Kęty wraz z przedstawicielami Policji, Państwowej Straży Pożarnej, PCK oraz grup poszukiwawczo-ratowniczych (działających przy Ochotniczych Strażach Pożarnej i cywilnych) z województwa pomorskiego i zachodniopomorskiego omawiali praktyki dotyczące poszukiwań terenowych osób zaginionych na Pomorzu.

Zaobserwowano znaczne różnice między tymi dwoma województwami. O ile w samym Trójmieście działają od lat cztery OPR (Policja sięga najczęściej po pomoc do Specjalistycznej Grupy Poszukiwawczo-Ratowniczej PSP), o tyle w zachodniopomorskim do grup działających w zachodniej części dołączają dopiero nowopowstające (poza strukturami straży), dla zabezpieczenia części wschodniej województwa. Ze strony Policji na spotkaniu zaakcentowano potrzebę istnienia spójnego systemu, który gromadziłby wszystkie grupy i wiedzę o ich zasobach, a dla policjantów był ułatwieniem w pracy.

Zgromadzonym przedstawiono wyniki ankiet przeprowadzonych wśród grup poszukiwawczo-ratowniczych oraz - pierwszy raz - wyniki ankiet przeprowadzonych wśród policjantów.

Czwarte spotkanie

Czwarte spotkanie regionalne odbyło się 17.04.2015 w Warszawie w siedzibie głównej Polskiego Czerwonego Krzyża. Tym razem na zaproszenie Fundacji ITAKA i Grupy Poszukiwawczo-

Zdjęcie nr 3. Spotkanie regionalne w Warszawie.

Źródło: Grupa Poszukiwawczo- Ratownicza OSP Kęty

Ratowniczej OSP Kęty odpowiedzieli przedstawiciele Policji (Komend Wojewódzkich, Komendy Stołecznej i Centrum Poszukiwań Osób Zaginionych Komendy Głównej Policji), Państwowej Straży Pożarnej, Wodnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego, Polskiego Czerwonego Krzyża oraz grup poszukiwawczo-ratowniczych (działających przy Ochotniczych Strażach Pożarnej i cywilnych) z województwa mazowieckiego, łódzkiego, podlaskiego i warmińsko-mazurskiego.

Zgromadzeni rozmawiali o trudnościach, jakie napotykają w zakresie organizacji poszukiwań osób zaginionych w terenie. Spotkanie było szczególne, gdyż na terenie ww. województw działają pojedyncze (bądź nie ma ich wcale) grupy poszukiwawczo-ratownicze. Policjanci z terenów na których nie ma grup, zwracali uwagę na to, że korzystają z własnych środków oraz z ogólnej pomocy Jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, Straży Granicznej, ale także dysponują grupy z ościennych województw. Bardzo mocno zaakcentowano problem długiego dojazdu OPR do miejsca poszukiwań osoby zaginionej. Mówiono o potrzebie powołania jak największej liczby grup - zwłaszcza we wschodniej i północno-wschodniej Polsce - i wspierania ich rozwoju. Zwrócono uwagę, że przydałoby się poprawić finansowanie (w ramach Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego) grup wyjeżdżających na poszukiwania osób zaginionych poza powiat. Zaakcentowano także potrzebę ujednoczenia systemu działań i organizacji szkoleń cyklicznych OPR i Policji.

Warto zaznaczyć, że w czasie spotkań regionalnych następowała wymiana kontaktów między specjalistami z grup i z Policji, działającymi na terenie poszczególnych województw, co na pewno przełoży się na poprawę komunikacji między służbami. Spotkania regionalne stworzyły przestrzeń do dalszej rozmowy i wymiany doświadczeń oraz pomysłów dotyczących poszukiwań osób zaginionych. Dodatkowo, przedstawiciele różnych organizacji i służb mieli okazję usłyszeć z jakimi trudnościami i ograniczeniami borykają się pozostali partnerzy w poszukiwaniach.

B. Badania

Określono, że analizom będzie poddany okres po wejściu w życie Zarządzenia Nr 124 (czyli od II półrocza 2012). Dopiero wówczas pojawiły się wytyczne co do kwalifikacji osób zaginionych do I kategorii (czyli zasady dotyczące grupy osób wobec których istnieje uzasadnione podejrzenie zagrożenia zdrowia i życia i wobec których zakres działań policji jest najszerszy, łącznie z poszukiwaniami terenowymi, jeśli takie są wskazania z wywiadu ze zgłaszającymi zaginięcie przedstawicielami rodziny). W ramach projektu oglądowi poddano też dane z 2013 i 2014 roku.

Aby analizę problemu oprzeć także na informacjach uzyskanych bezpośrednio od profesjonalistów zaangażowanych w terenowe poszukiwania osób zaginionych, skonstruowano ankiety, w których zbierano uwagi, spostrzeżenia i opinie. Z racji różnorodności badanych podmiotów, każdorazowo dostosowano pytania do grupy badawczej.

Przykładowo, policjanci jako służba dowodząca odpowiadali na pytania dotyczące stosowanej drogi zadysponowania grup poszukiwawczo-ratowniczych, natomiast grupy podawały statystyki roczne - liczbę wyjazdów na prośbę Policji. Jednocześnie okazało się, że różnice między grupami

PSP (Państwowej Straży Pożarnej), a innymi OPR są na tyle znaczące, że ankiety muszą obejmować inne zakresy. Podobnie ankieta dla GOPR wymagała stosownego przekształcenia.

Ostatecznie przygotowano cztery ankiety :

- dla funkcjonariuszy Policji zajmujących się poszukiwaniami osób zaginionych (załącznik 1),
- dla ochotniczych Grup Poszukiwawczo-Ratowniczych (działających przy OSP, przy PCK i jako grupy cywilne) (załącznik 2),
- dla Specjalistycznych Grup Poszukiwawczo-Ratowniczych Państwowej Straży Pożarnej (załącznik 3),
- dla grup Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego (załącznik 4).

Policja

Badanie przeprowadzone wśród policjantów miało na celu określenie ich wiedzy o narzędziu jakim są grupy oraz trudności na jakie napotykają w korzystaniu z OPR. Ankiety dla funkcjonariuszy zostały wysłane na 468 imiennych adresów mailowych z bazy ITAKI (maile z rozszerzeniem @policja.gov.pl). Ankieta była anonimowa i dobrowolna. Na ankietę odpowiedziało 60 policjantów. Niektórzy policjanci zgłaszali, że policyjny system informatyczny uniemożliwia im wejście do zewnętrznej sieci i wobec tego nie są w stanie wypełnić ankiety. Wszyscy policyjni koordynatorzy wojewódzcy ds. poszukiwań dostali informację o planowanym badaniu funkcjonariuszy oraz krótkie uzasadnienie tej inicjatywy. Dodatkowo - aby poszerzyć uzyskany zakres danych - we wrześniu 2015 Fundacja ITAKA zwróciła się do Komendy Głównej Policji o podanie liczby zadysponowań podmiotów pozapolicyjnych do poszukiwań osób zaginionych w terenie w analizowanych w projekcie przedziałach czasowych.

Grupy Ochotnicze

Ankiety dla grup ochotniczych (z OSP, PCK, cywilnych) zostały skierowane (na adresy mailowe organizacji lub do dowódców) do 25 podmiotów, z czego 18 udzieliło odpowiedzi. Wydaje się to bardzo dobrym wynikiem, gdyż zapytane OPR nie mają żadnego obowiązku dzielenia się swoimi wewnętrznymi statystykami z ITAKĄ. Aby zadbać o zaufanie, którym obdarzono Fundację, ustalono, że przekazywane przez dowódców OPR opinie i dane będą przedstawiane publicznie, ale bez wskazania z jakiej OPR pochodzą (dostępny jest jedynie wykaz OPR, które wzięły udział w badaniu - załącznik 5).

SGPR PSP

Do sześciu Specjalistycznych Grup Poszukiwawczo-Ratowniczych Państwowej Straży Pożarnej, również mailowo, została skierowana ankieta z zapytaniem o liczbę zadysponowań w badanym przedziale czasu oraz o spostrzegane trudności w zakresie współpracy z Policją w czasie poszukiwań terenowych. Otrzymałymiśmy dwie odpowiedzi, dwie grupy przekierowały zapytania do jednostek wyższego szczebla, dwie w żaden sposób nie odniosły się do zapytania ze strony Fundacji. Rozwiązaniem - przynajmniej w zakresie danych ilościowych - było zwrócenie się

do Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej o podanie liczby zadysponowań (z analizowanych przedziałów czasowych) SGPR PSP do poszukiwań osób zaginionych w terenie, prowadzonych przez Policję.

GOPR

Badanie perspektywy Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego odbyło się poprzez mailowe ankiety skierowane do poszczególnych grup w ramach tej organizacji. Wszystkie grupy udzieliły odpowiedzi - określając w liczbach swój udział w poszukiwaniach terenowych, efekty akcji oraz podając wykaz zasobów ludzkich i sprzętowych.

Przegląd wyników ankiet tworzy szerszy obraz stanu poszukiwań terenowych osób zaginionych, zwłaszcza, że badanie zgromadziło dane z II półrocza 2012, I i II półrocza 2013 oraz I i II półrocza 2014.

C. Spotkanie podsumowujące

Trudności we współpracy oraz postulaty skierowane do uczestników projektu i instytucji nadzorujących działania Policji i OPR zostały przedstawione na spotkaniu konsultacyjnym w Warszawie, zorganizowanym przez Fundację ITAKA i GPR OSP Kęty 25 września 2015. W spotkaniu wzięli udział: przedstawiciele Rzecznika Praw Obywatelskich i Rzecznika Praw Dziecka, przedstawiciele MSW z departamentów nadzorujących organizatorów i uczestników projektu, przedstawiciele Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej i Centrum Poszukiwań Osób Zaginionych Komendy Głównej Policji oraz Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego.

W czasie spotkania funkcjonariusze CPOZ KGP zaznaczyli, że zaginięć I kategorii rocznie jest około 6 tys. (dobowo otrzymują od 4 do 27 takich zgłoszeń), z czego do działań związanych z poszukiwaniem osoby zaginionej w terenie kwalifikuje się zwykle jedna sprawa dziennie. Następnie przedstawiono wyniki wszystkich przeprowadzonych badań, które były na bieżąco dyskutowane. Najistotniejszą częścią spotkania było omówienie wypracowanych postulatów - przedstawiciele różnych podmiotów odnieśli się do przedstawianych pomysłów. Zaznaczono, że poczynione w grudniu 2014 ustalenia co do zadysponowania grup zrzeszonych w KSRG podlegają oglądowi ze strony KGP i KG PSP i możliwe są uzupełnienia dotychczasowych zasad.

D. Rejestr

Fundacja ITAKA od 2012 prowadzi wewnętrzny rejestr OPR. Obserwujemy wiele zmian wśród grup - tworzą się nowe, inne kończą swoją działalność. Zauważyliśmy, że zakres danych, które posiadamy jest niewystarczający. Rejestr tworzony w ramach projektu miał na celu zebranie bazy adresowej i kontaktowej oraz zobrazowanie aktualnego zaplecza poszukiwawczego w Polsce i inwentaryzację zasobów OPR. Po zakończeniu projektu na stronie internetowej Fundacji będą zamieszczone podstawowe dane o OPR z ww. rejestru.

IV. PRZEDSTAWIENIE WYNIKÓW BADAŃ

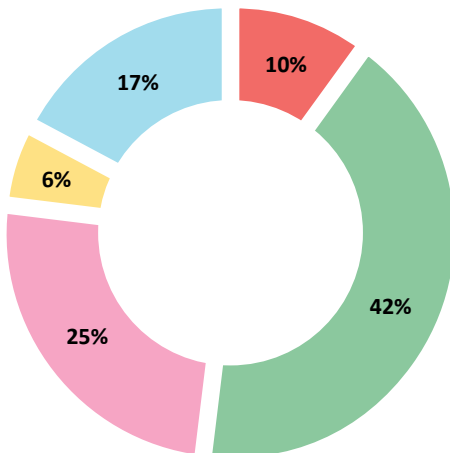
A. Ankieta dla funkcjonariuszy Policji zajmujących się poszukiwaniami osób zaginionych

Ankieta „Poszukiwania osób zaginionych w terenie otwartym” służyła uzyskaniu informacji jak często są prowadzone takie poszukiwania w różnych jednostkach i czy podczas tego rodzaju poszukiwań policjanci korzystają z pomocy innych służb i organizacji.

W badaniu⁶ wzięło udział 60 funkcjonariuszy - najliczniej z woj. małopolskiego i śląskiego (ankieta była anonimowa, respondenci proszeni byli jedynie o podanie na terenie jakiego województwa znajduje się ich jednostka).

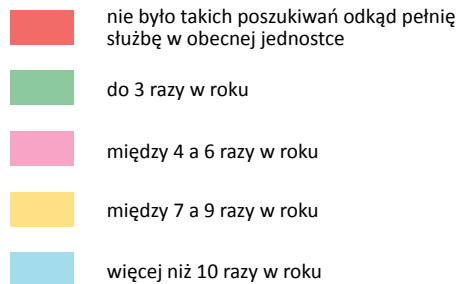
Okazało się, że ankieta trafiła do policjantów na co dzień zajmujących się tym tematem - 84% badanych podało, że brało udział w poszukiwaniach osoby zaginionej w terenie otwartym⁷. Badani wykazali przychylność wobec pomocy podmiotów pozapolicyjnych w poszukiwaniach terenowych osób zaginionych. Aż 97% stwierdziło, że Policja powinna korzystać z pomocy organizacji poszukiwawczo-ratowniczych.

Dane wskazały, że 90% badanych policjantów ma do czynienia z tego rodzaju poszukiwaniami osób zaginionych każdego roku, w tym większość po kilka ok 6 - 7 razy w roku.

Wykres 1. Częstotliwość poszukiwań terenowych

Odpowiedzi na pytanie 3: „Jak często takie poszukiwania⁸ są prowadzone przez Pana/Pani jednostkę? Proszę podać orientacyjną liczbę takich poszukiwań”

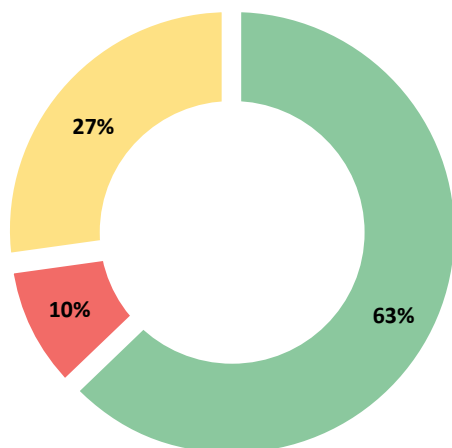

6. Przeprowadzonym poprzez wysyłkę ankiety (XI 2014) na adresy służbowe, zaś odpowiedzi służywały bezimiennie z wykorzystaniem cloud

7. Podany % stanowi przeliczenie z odpowiedzi twierdzącej w pytaniu 2 ankiety: „Czy zdarzyło się Pani/Panu brać udział w poszukiwaniach w terenie otwartym (las, łąki) osoby zaginionej zakwalifikowanej do I kategorii (wg. Zarządzenia nr 124 Komendanta Głównego Policji z dnia 4 czerwca 2012 r.)?”

8. Zgodnie z ww. zdefiniowaniem

W przebadanej grupie policjantów 2/3 wie o istnieniu (lub braku) takich organizacji w województwie, **ale prawie 1/3 przyznała, że brakuje im takiego rozeznania.**

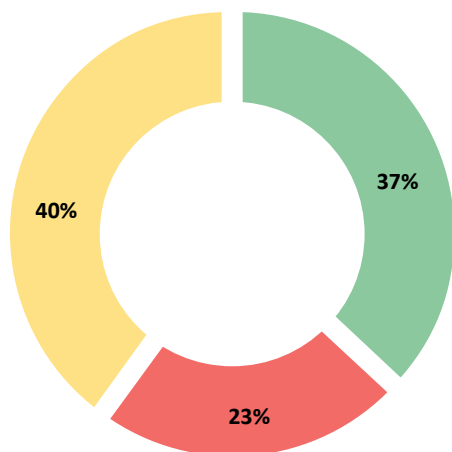

Wykres 2. Wiedza policjantów o istnieniu grup na terenie województwa

Odpowiedzi na pytanie 4: „Czy na terenie Pani/Pana województwa działają grupy poszukiwawczo - ratownicze?”

Z ankietyowanych 37% pamięta, że w ostatnich dwóch latach takie działania terenowe były prowadzone w jednostce, w której funkcjonariusz jest zatrudniony.

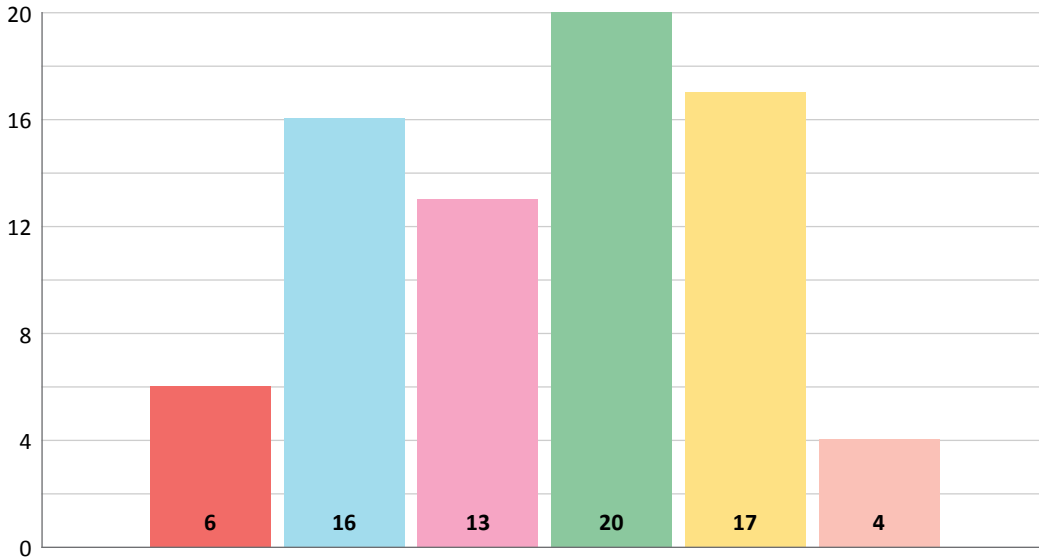

Wykres 3. Prowadzenie poszukiwań terenowych w ciągu 2 ostatnich lat

Odpowiedzi na pytanie 7: „ Czy w ostatnich 2 latach w Pani/ Pana jednostce zorganizowano poszukiwania terenowe z udziałem grupy poszukiwawczo-ratowniczej?”

Wykres 4. Wskazne sposoby uzyskania zadysponowania

Odpowiedzi na pytanie 8: „Zadysponowanie grupy poszukiwawczo-ratowniczej następuje poprzez:...”
(możliwość wyboru wielokrotnego).

- kontakt z Centrum Poszukiwań Osób Zaginionych Komendy Głównej Policji
- bezpośrednio przez kontakt z dowódcą grupy poszukiwawczo-ratowniczej
- kontakt z koordynatorem ds. poszukiwań z Komendy Wojewódzkiej Policji
- przez kontakt z właściwym Powiatowym/Miejskim Stanowiskiem Kierowania Państwowej Straży Pożarnej (lub Wojewódzkim Stanowiskiem Koordynacji Ratownictwa lub Krajowym Centrum Koordynacji Ratownictwa)
- nie wiem
- inne

W tym pytaniu policjanci wypowiedzieli się na temat tego, jakie znają sposoby na włączenie grup poszukiwawczo-ratowniczych do działań Policji. Tu wyraźnie widać, że praktyki są bardzo różne i znaczna część respondentów nie zna sposobu, w jaki może się postarać o skorzystanie z pomocy OPR. Dwudziestu siedmiu z ankietowanych funkcjonariuszy posiada bezpośredni numer do najbliższej grupy.

Policjanci, którzy określili, że wiedzą jakie grupy działają w ich województwie byli poproszeni dodatkowo o podanie nazw tych OPR. Wymieniono nazwy grup: SGPR PSP Jastrzębie Zdrój, GOPR, STORAT, SGPR PSP Łódź, GRS OSP Łódź, GPR PSP Gdańsk, OSP Wołczkowo.

Wskazując na trudności, jakie widzą w używaniu różnego rodzaju OPR, funkcjonariusze zdecydowanie najczęściej wskazywali znaczną odległość grupy od miejsca poszukiwań,

co w sposób oczywisty wydłuża czas dojazdu na miejsce. Zaznaczano także, że poważnym utrudnieniem jest długa procedura zadysponowania oraz brak decyzyjności na wyższych szczeblach zarządzania i brak jasnych algorytmów postępowania w takich wypadkach.

Pojawiały się także skargi na ilość pracy biurowej, jaką funkcjonariusze muszą wykonać, aby wszystko dokładnie udokumentować i przesyłać informacje do wszystkich szczebli. Sugerowano, że ułatwieniem byłaby możliwość bezpośredniego kontaktu z grupą.

Trudności zauważane w czasie drugiego etapu - tzn. wspólnej pracy w terenie, odnoszą się do słabej koordynacji wspólnych działań, a także niedostatecznej wymiany informacji odnośnie np. obszaru objętego poszukiwaniem. Pojawiła się opinia wskazująca, że negatywnym zjawiskiem jest udział osób cywilnych w prowadzonych działaniach w terenie - gdyż funkcjonariusz nie ma wpływu na wykonywanie przez nich poleceń, a za to ma konieczność dodatkowego nadzorowania bezpieczeństwa cywilów.

Kilkakrotnie zaznaczono potrzebę wspólnych szkoleń.

Zaznaczono także problem związane z finansami tzn. brak w Policji wyodrębnionego funduszu na obsługę działań podejmowanych przez taką grupę na danym terenie (powiecie).

Dla pełnego zbadania zakresu poszukiwań osób zaginionych w terenie otwartym, a także wobec przekierowań naszych zapytań o dane ze strony Państwowej Straży Pożarnej wskazującej Policję jako dysponenta statystyk, zwróciliśmy się także do Komendy Głównej Policji pisząc: „(...) Projekt obejmuje analizę wykorzystania przez Policję pomocy ze strony Specjalistycznych Grup Poszukiwawczo-Ratowniczych oraz Grup Poszukiwawczo-Ratowniczych działających w ramach Ochotniczych Straży Pożarnych w II półroczu 2012, w obu półroczach 2013 i w obu półroczach 2014. Ważne dla nas jest także określenie ile razy w tych przedziałach czasowych Policja korzystała z pomocy różnych innych Grup Poszukiwawczo-Ratowniczych, niezrzeszonych w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym.”. W odpowiedzi **przekazano nam jedynie ogólną liczbę - 1396 - zadysponowań wszystkich podmiotów w całym okresie od 01.07.2012 do 31.12.2014** (bez podziału na przedziały czasowe, ani różne rodzaje podmiotów wspierających Policję).

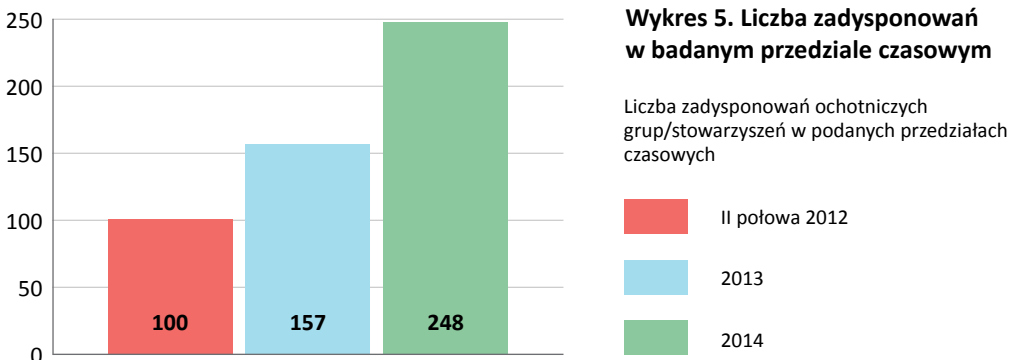
W piśmie z KGP zaznaczono, że „Centralnym Organem Administracji Rządowej w sprawach organizacji i funkcjonowania Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego jest Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej. Organ ten wydaje się adresatem zapytania wskazanego w piśmie”. Nie wspomniano czy jakkolwiek instytucja prowadzi rejestr wykorzystania podmiotów niezrzeszonych w KSRG.

B. Ankieta dla ochotniczych Grup Poszukiwawczo-Ratowniczych (działających przy OSP, przy PCK i jako grupy cywilne)

Ankieta „Informacje o składzie, działaniu i potrzebach grup poszukiwawczo-ratowniczych” miała na celu poznanie zasobów ludzkich, liczby psów, a także liczby zadysponowania w ostatnich latach oraz trudności i potrzeb poszczególnych grup/stowarzyszeń zajmujących się poszukiwaniami w terenie otwartym.

Łącznie do 18 grup, które wzięły udział w badaniu, należy 457 osób. W ww. grupach działa 121 zespołów ratowniczych (przewodnik + pies) oraz 172 nawigatorów, a także 97 ratowników medycznych oraz inni specjaliści np. ratownicy wysokościowi, ratownicy śmigłowcowi, operatorzy techniczni, planiści, operatorzy geofonów, kamer termowizyjnych i kamer na podczerwień, pielęgniarki, lekarze, psychologzy, policjanci, strażacy PSP. W ww. grupach jest 20 psów, które posiadają jednocześnie certyfikaty terenowe i gruzowiskowe, 40 z certyfikatami terenowymi. Ponadto 55 psów, które nie posiadają aktualnej certyfikacji i 100 psów w trakcie szkolenia⁹. W zakresie możliwości dojazdu do miejsca poszukiwań osoby zaginionej większość badanych grup/stowarzyszeń dysponuje własnym pojazdem. Dokładnie czternaście grup ma auta do transportu na miejsce akcji, a cztery grupy wykorzystują tylko prywatne samochody. Jedna z grup zgłasza, że przewóz ludzi odbywa się jedynie autami prywatnymi, natomiast przewóz sprzętu pojazdami służbowymi. Podobnie inne grupy, jeśli brakuje samochodu na podziale bojowym, na miejsce działań dojeżdżają samochodami prywatnymi. Jedna z grup podaje, że dzięki porozumieniu z lokalną Policją mają zapewnioną pomoc w zakresie dojazdu.

Z danych uzyskanych od 18 ochotniczych grup/stowarzyszeń poszukiwawczo-ratowniczych¹⁰ wynika, że od 1 lipca 2012 do 31 grudnia 2014 były zadysponowane do poszukiwań terenowych osób zaginionych 505 razy. Sumę zadysponowań w poszczególnych latach przedstawia wykres 5.

9. Dane przedstawiają stan na X 2014 (czas przeprowadzenia ankiety). Pytano o certyfikaty zdobywane w ramach Państwowej Straży Pożarnej. Wykaz aktualny na <http://wssgr.sapsp.pl/index.php/wykaz-zespolow-ratowniczych/specjalnosc-terenowa>.

10. Na ankietę pierwszorazowo odpowiedziało 16 grup/stowarzyszeń, w VIII 2015 grono respondentów poszerzyło się o kolejne dwa podmioty. Dane zbierano w dwóch turach X 2014 i dopytanie z III 2015 o wyniki z II półrocza 2014.

Ważnym elementem jest tu dodatkowa analiza ww. danych pod kątem odnalezienia poszukiwanych osób zaginionych (lub ich ciał).

Tabela 1. Liczba zadysponowań i efekty działań w podanych przedziałach czasowych

Przedział czasowy	Liczba zadysponowań	Sprawy wyjaśnione przed dojazdem na miejsce akcji	Liczba odnalezionych osób zaginionych	Liczba odnalezionych ciał osób zaginionych
II półrocze 2012	100	32	28	11
cały 2013	157	39	42	19
cały 2014	248	69	105	41

Z danych wynika, że pomiędzy 2013 a 2014 o 37% wzrosła liczba zadysponowań. Dodatkowo widać, że o 16% więcej żywych osób zaginionych zostało odnalezionych w czasie trwania akcji poszukiwawczej. To może świadczyć o tym, że zadysponowania są realizowane sprawniej, co zwiększa szanse, aby ratownicy docierali do osoby pokrzywdzonej, gdy ta jeszcze żyje.

Dynamika zmian w zakresie zadysponowań jest bardzo znaczna, występują duże różnice w używaniu poszczególnych grup przez Policję.

Tabela 2. Liczba zadysponowań grup/stowarzyszeń w podanych przedziałach czasowych

I. p.	Liczba zadysponowań w II półroczu 2012	Liczba zadysponowań w całym 2013	Liczba zadysponowań w całym 2014
1	7	10	27
2*	7	8	40
3	n. d.	0	7
4	2	5	0
5	25	22	19
6*	3	7	4**
7	2	3	3
8	0	0	5**
9	n. d.	8	8
10	11	19	33
11	6	7	17
12	13	12	24
13	4	9	14

14	6	15	34
15*	0	1	4
16	14	31	16
17	n. d.	n. d.	1
18	0	0	0

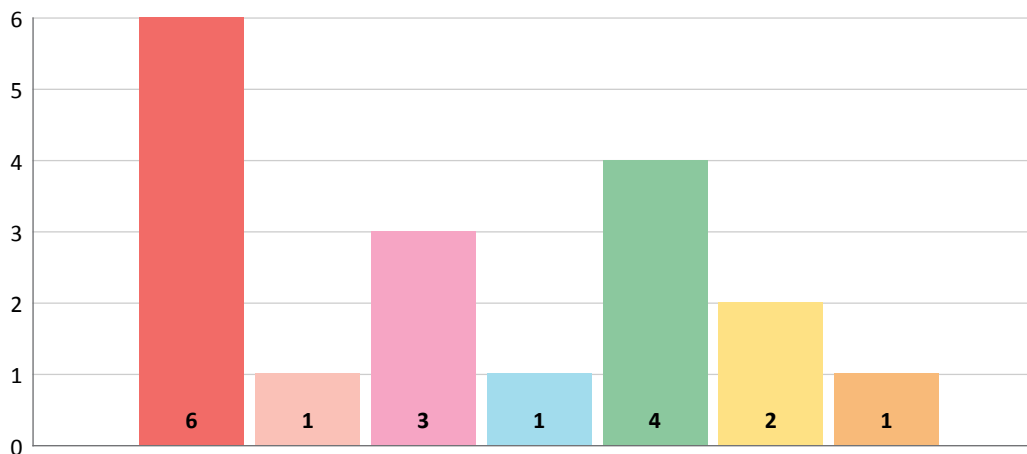
* grupy/stowarzyszenia które były w KSRG przed II półroczem 2012 (część z pozostałych badanych podmiotów przystąpiła do KSRG w czasie trwania projektu).

** z tych dwóch grup nie otrzymaliśmy odpowiedzi w dopytaniu (III 2015) o liczbę zadysponowań z II półrocza 2014 (zatem te liczby to dane jedynie z I półrocza 2014).

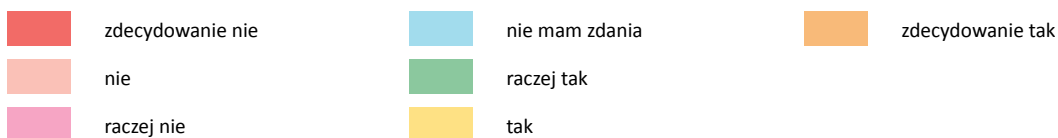
n. d. - nie dotyczy- grupa/stowarzyszenie nie istniało w wskazanym czasie

Wyniki ankiety pokazują jednoznacznie, że udział grup/stowarzyszeń w działaniach poszukiwawczych bardzo się zwiększył. Jednak gotowość większości grup do pomagania Policji jest większa niż ich obecne wykorzystanie.

Wykres 6. Ocena wykorzystania możliwości ratowniczych i poszukiwawczych grup przez Policję

Odpowiedzi na pytanie 7: „Czy wykorzystanie możliwości ratowniczych i poszukiwawczych grup przy zaginięciach osób jest wystarczające? Czy grupa jest wystarczająco dysponowana przez Policję do takiej pomocy?”

W ankietach zaznaczono kilka rodzajów trudności, z którymi borykają się ochotnicy. Problemy można pogrupować na trzy kategorie:

1. Dotyczące dysponowania przez Policję:

- „brak wiedzy Policji na temat możliwości wykorzystania potencjału grupy do poszukiwań, natychmiast lub w krótkim czasie po zadysponowaniu, możliwie jak najszybciej od zaginięcia. Częste odwoływanie poszukiwań, ze względu na porę nocną lub niekorzystne warunki atmosferyczne”,
- „brak dysponowania do działań”,
- „brak usystematyzowanych zasad współpracy między Policją i grupą”,
- „brak ustaleń pomiędzy KW PSP a KWP nie pozwalają na skuteczne działania i dysponowanie sekcji na poszukiwania ponieważ nie posiadamy psa certyfikowanego oraz brak chęci do dysponowania naszej sekcji, np. do pomocy przy planistyce lub wykorzystaniu jej do poszukiwań w ramach np. szybkich trójek”,
- „problemy komunikacyjne na linii Stanowiska Kierowania Policja - Stanowiska Kierowania PSP oraz Kierujący Działaniem Ratowniczym ze strony PSP a dowodzący ze strony Policji”.

2. Dotyczące niejasnych zasad finansowania udziału grup w akcjach:

- „brak zwrotu kosztów wyjazdu grupy poza gminę”,
- „brak wystarczających środków finansowych do realizacji wszystkich planowanych działań”,
- „brak możliwości ubezpieczenia psów”,
- „brak środków finansowych na wyposażenie indywidualne ratowników”.

3. Dotyczące trudności w czasie trwania działań poszukiwawczych w terenie:

- „brak ujednoczenia sposobu prowadzenia akcji”,
- „brak możliwości przekazania akcji w przypadku wykorzystania wszystkich swoich sił i środków”.

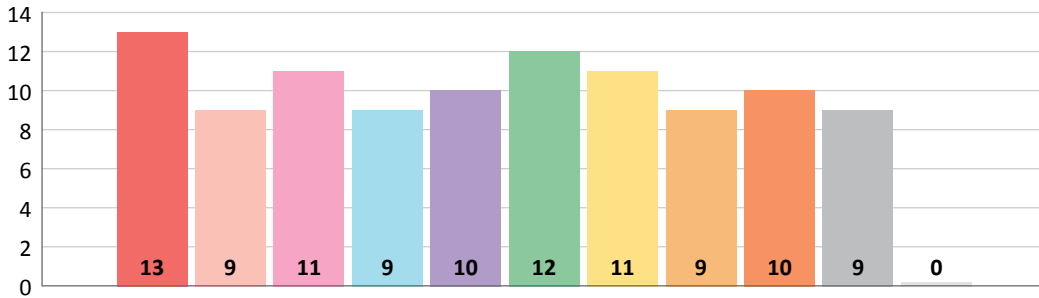
Badanie stanowiło także okazję do zorientowania się w potrzebach ochotniczych grup/stowarzyszeń, zajmujących się poszukiwaniem osób zaginionych w terenie leśnym, łąkowym czy trudno dostępnym.

Okazało się, że największym oczekiwaniem wobec Fundacji ITAKA jest **dalsze propagowanie użycia grup poszukiwawczych przy poszukiwaniach w terenie otwartym**, a zaraz po nim wspólne przystępowanie do projektów, grantów wspierających działania obu podmiotów.

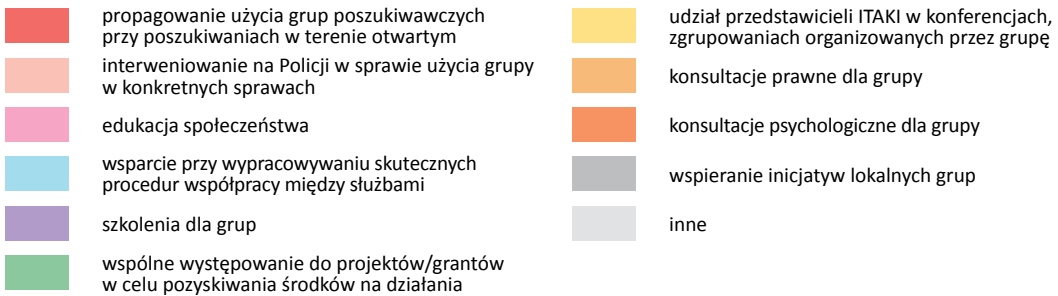
Dodatkowo badanie pokazało, że zarówno grupy z wieloletnim stażem, jak i nowopowstające widzą **potrzebę szkolenia swoich umiejętności z różnych zakresów.**

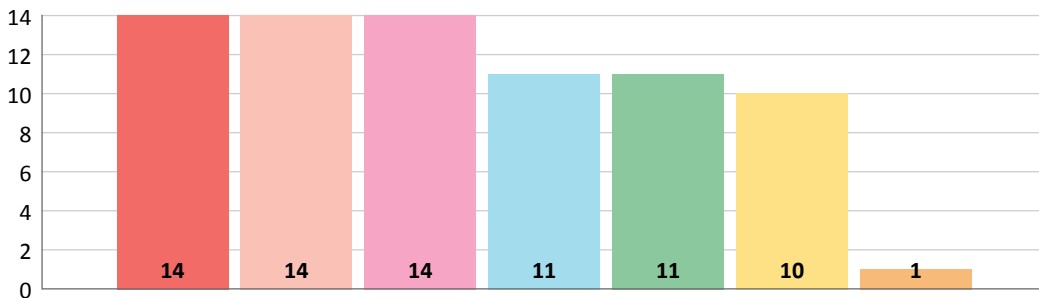
Wykres 7. Potrzeby zgłaszane przez grupy

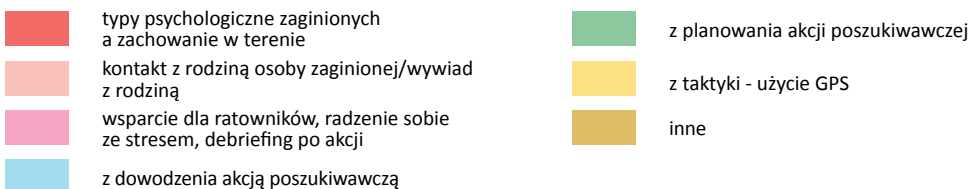
Odpowiedzi na pytanie 9: „Jakie są oczekiwania od partnera w poszukiwaniach - Fundacji ITAKA (w czym możemy pomóc)?” (możliwość wielokrotnego wyboru).

Wykres 8. Potrzeby szkoleniowe grup

Odpowiedzi na pytanie 10: „Jakie szkolenia byłyby dla grupy przydatne?” (możliwość wielokrotnego wyboru).

C. Ankieta dla Specjalistycznych Grup Poszukiwawczo-Ratowniczych Państwowej Straży Pożarnej

Ankieta „Informacje o zasobach, działaniu i potrzebach Specjalistycznych Grup Poszukiwawczo-Ratowniczych Państwowej Straży Pożarnej” miała na celu zliczenie zadysponowań tych grup w analizowanym czasie oraz poznanie perspektywy dowódców¹¹. Kwestie związane ze składem czy wyposażeniem SGPR są regulowane stosownymi przepisami obowiązującymi w Państwowej Straży Pożarnej¹².

Badanie pozwoliło ustalić, że SGPR nie prowadzą statystyki dotyczącej działań poszukiwawczych w terenie poza powiatem. Meldunki ze zdarzeń sporządzają jednostki PSP na terenie których są prowadzone działania poszukiwawczo-ratownicze. Otrzymaliśmy odpowiedzi **tylko** od dwóch jednostek w których działają SGPR PSP. Trudności wskazane dotyczyły zbyt późnego alarmowania przez Policję, braku jednoznacznych uregulowań w zakresie współpracy pomiędzy SGPR PSP a Policją - czy SGPR powinna organizować działania poszukiwawcze w terenie czy wykonywać czynności poszukiwawcze we wskazanym przez Policję rejonie, problemów z dofinansowywaniami przy zakupie sprzętu tj., GPS, finansowanie Internetu.

Wobec braku odpowiedzi z większości jednostek skierowaliśmy zapytania do Komendantów Miejskich PSP pod których zwierzchnością są grupy SGPR PSP. Wówczas komendanci przekierowali nasze zapytania do Komendy Głównej PSP oraz do Policji („Aby uzyskać dane w przedmiotowej materii należy zwrócić się do właściwych organów Policji lub do Komendy Głównej PSP”, „Dane dla całego kraju można uzyskać w KG PSP”, „Służbą wiodącą podczas poszukiwań osób zaginionych jest Komenda Główna Policji i na jej prośbę dysponowane są SGPR na terenie kraju w związku z czym należy do ww. służby zwrócić się o dane”).

Ostatecznie udało się uzyskać dane od Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej. Statystyki pokazały, że w badanym okresie w badanym okresie SGPR PSP miały 135 akcji.

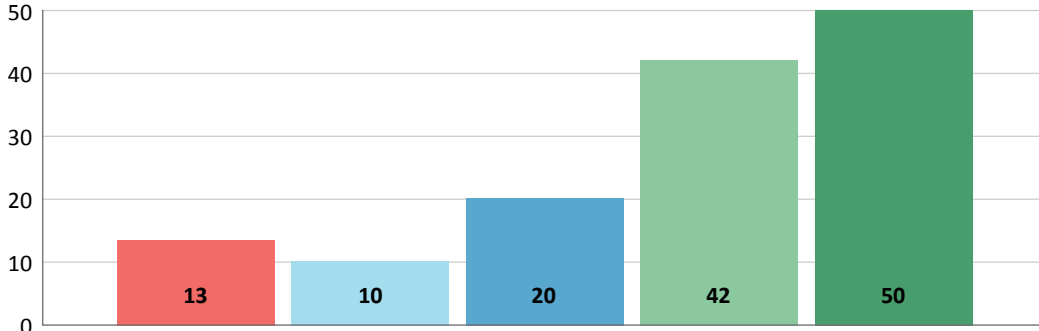
Dane z KG PSP, oprócz liczby zadysponowań SGPR PSP w pięciu przedziałach czasowych, przedstawiły nam „liczby interwencji Jednostek Ochrony Przeciwożarowej (JOP), podczas których na miejscu obecna była Policja, jednym z działań JOP było poszukiwanie osób zaginionych, zaś działania JOP nie dotyczyły poszukiwania osób w zawalonych (uszkodzonych) budynkach”. W tych statystykach dwa punkty najbardziej dotyczą zaginięć osób w terenie otwartym:

- pkt 812. „Inne zdarzenia powstałe na zbiornikach, ciekach i akwenach wodnych”,
- pkt 818. „Zdarzenia występujące na dużych obszarach mieszkalnych lub gospodarczych, na terenach gmin, miast i osiedli (np. poszukiwania ludzi i zwierząt na terenach wiejskich, miejskich, lasów, udział w ewakuacja z tych obszarów, pomoc w dział. innych służb obejm. te obszary)”.

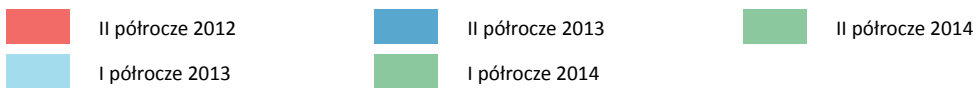
11. wysłano mailowo na adresy jednostek w VII 2015, a następnie pisma drogą pocztową do stosownych Komend Miejskich PSP.

12. Przykładowo w „Zasady realizacji działań poszukiwawczo-ratowniczych w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym” z lipca 2013, Ustawie o Państwowej Straży Pożarnej z dnia 24 sierpnia 1991 roku oraz Rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 13 grudnia 2012 W sprawie zwierząt wykorzystywanych w akcjach ratowniczych.

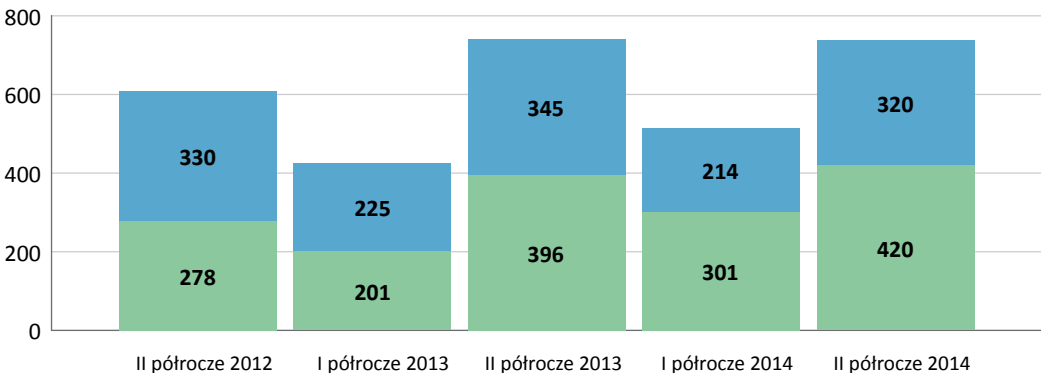
Wykres 9. Liczba zdarzeń z SGPR PSP (na miejscu obecna Policja, nie dotyczy poszukiwań w zawalonych budynkach)

Liczba zadysponowań do poszukiwań osób zaginionych Specjalistycznych Grup Poszukiwawczo-Ratownicznych PSP w podanych przedziałach czasowych¹³.

Wykres 10. Liczba interwencji Jednostek Ochrony Przeciwpożarowej (na miejscu obecna Policja, nie dotyczy poszukiwań w zawalonych budynkach)

Liczba zadysponowań do poszukiwań osób zaginionych Specjalistycznych Grup Poszukiwawczo-Ratownicznych PSP w podanych przedziałach czasowych¹⁴.

13. Opracowano na podstawie danych statystycznych KG PSP, do wygenerowania danych został użyty filtr: [Data sporządzenia meldunku ze zdarzenia pomiędzy- tu daty każdego z przedziałów czasowych] i ([Miejscowe zagrożenie- Budowlane <> Tak] i [Liczba pojazdów / statków z policji <> 0] i [Rodzaj prowadzonych działań- Poszukiwanie osób zaginionych = Tak] i [Liczba pojazdów - Grupy specjalistyczne PSP- Poszukiwawcza <> 0]).

14. Opracowano na podstawie danych statystycznych KG PSP, do wygenerowania danych został użyty filtr: [Data sporządzenia meldunku ze zdarzenia pomiędzy- tu daty każdego z przedziałów czasowych] i ([Miejscowe zagrożenie- Budowlane <> Tak] i [Liczba pojazdów / statków z policji <> 0] i [Rodzaj prowadzonych działań- Poszukiwanie osób zaginionych = Tak]).

Dane obrazują, że w badanym okresie JOP miały 3 030 akcji, w których jednym z działań było poszukiwanie osób zaginionych.

W przedstawionych statystykach niejasny wydaje się pkt 818, gdyż przy takim sformułowaniu nie da się wnioskować ile z tych prowadzonych poszukiwań dotyczyło ludzi, a ile zwierząt. Skierowaliśmy zapytanie z prośbą o uszczegółowienie tej liczby. Okazało się, że system Wspomagania Decyzji PSP nie ma takich możliwości statystycznych, aby wygenerować zestawienie oddające ww. rozróżnienie.

Dane przedstawione z Komendy Głównej PSP nie zawierają informacji o efektach prowadzonych działań (informacje te nie są zawarte w systemie, jedynie niekiedy w meldunkach jednostek na terenie których prowadzone były poszukiwania).

D. Ankieta dla grup Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego

Ankieta „Informacje o składzie, działaniu i potrzebach grup Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego” miała na celu poznanie zasobów Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego dostępnych do poszukiwań osób zaginionych oraz liczby wezwań do takich akcji w badanych przedziałach czasowych¹⁵.

Otrzymaliśmy odpowiedzi od wszystkich siedmiu grup GOPR-u. Pozwoliły one określić, że w tej organizacji 782 ratowników bierze udział w poszukiwaniach osób zaginionych. W służbie GOPR jest 27 zespołów ratowniczych (przewodnik + pies) oraz 77 nawigatorów, a także 63 ratowników medycznych oraz innych specjalistów (np. liderzy szybkich trójek, planiści).

Badania pokazały, że w poddanym analizie okresie GOPR miał 779 akcji poszukiwawczych. Rozłożenie tych zdarzeń w przedziałach czasowych jest nierówne, związane ściśle ze specyfiką poszukiwań osób zaginionych w terenie górzystym.

Od lipca 2012 do końca grudnia 2014 ratownicy GOPR-u uratowali 702 osoby zaginione, a także odnaleźli 33 ciała. Są półtroczka, w których liczba osób odnalezionych przekracza liczbę wyjazdów do poszukiwań, a wiąże się to z tym, że czasami akcje ratunkowe w górach dotyczą grup, a nie tylko pojedynczych osób.

Wszystkie grupy podają, że wykorzystanie możliwości ratowniczych i poszukiwawczych grup GOPR przez Policję jest raczej wystarczające - przy czym organizacja ta niesie pomoc często na bezpośrednie wezwanie od rodziny osoby zaginionej.

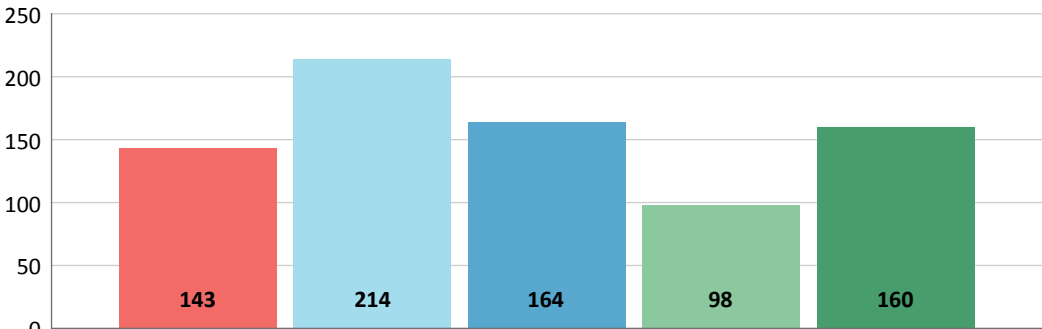
Z perspektywy GOPR, problemem przy prowadzeniu działań poszukiwawczych osób zaginionych jest słaby przepływ informacji pomiędzy służbami, biorącymi udział w działaniach oraz ograniczona współpraca z innymi służbami (poza Policją) w zakresie powiadamiania o tego rodzaju zdarzeniach.

GOPR widzi udział Fundacji ITAKA w propagowaniu użycia GOPR-u przy poszukiwaniach w terenie otwartym (górkim, okolicznych terenach) i wsparcie przy wypracowywaniu

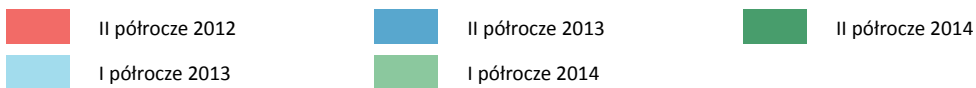
15. wysłano mailowo III 2015

skutecznych procedur współpracy między służbami, działającymi na rzecz osób zaginionych oraz w zakresie konsultacji psychologicznych dla przedstawicieli grup GOPR-u. Natomiast potrzeby szkoleniowe dotyczą rozwijania umiejętności kontaktu z rodziną osoby zaginionej oraz radzenie sobie ze stresem po akcji.

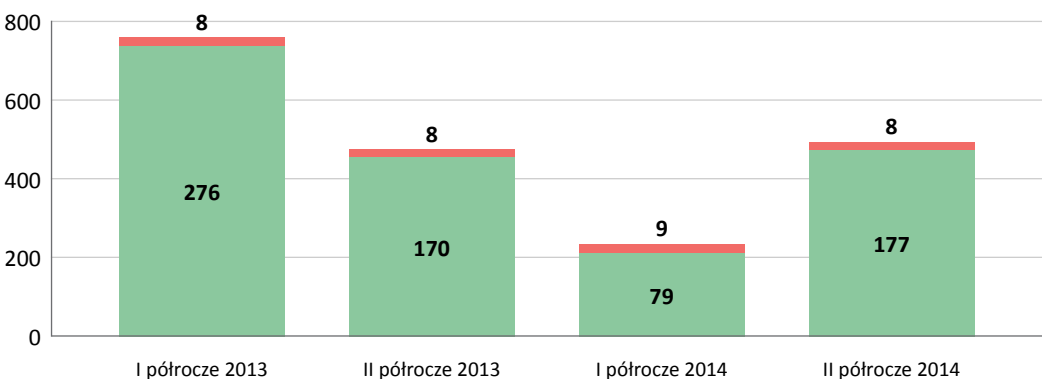
Wykres 11. Liczba zadysponowań/wyjazdów do poszukiwań osób zaginionych

Liczba zadysponowań Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego w podanych przedziałach czasowych.

Wykres 12. Efekty poszukiwań GOPR-u w badanych przedziałach czasowych

Efekty poszukiwań prowadzonych przez zadysponowań Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego w podanych przedziałach czasowych.

V. ZMIANY OBSERWOWANE W CZASIE TRWANIA PROJEKTU

W ramach projektu dokonano oceny obowiązujących procedur i przepisów, mających wpływ zarówno na sferę poszukiwań osób zaginionych, jak i na funkcjonowanie OPR oraz wzajemnych relacji OPR ze służbami i instytucjami państwowymi. Podjęto także działania prawne, mające na celu zainicjowanie zmian w obowiązujących aktach prawnych.

1. Zmiany w obrębie działań monitorowanej instytucji - Policji.

„Procedura dysponowania Specjalistycznych Grupy Poszukiwawczo-Ratowniczych Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego do działań poszukiwawczych prowadzonych w terenie” zatwierdzona przez Komendanta Głównego PSP i obowiązująca od 01.12.2014.

Zawarte w dn. 12.06.2001 r. Porozumienie między Komendantem Głównym Państwowej Straży Pożarnej a Komendantem Głównym Policji o współdziałaniu Państwowej Straży Pożarnej i Policji stwierdzało na wstępie:

§1. Strony w zakresie swoich kompetencji zobowiązują się do współdziałania polegającego na koordynowaniu wspólnych przedsięwzięć i pomocy służących zapobieganiu i usuwaniu skutków zdarzeń związanych z występowaniem zagrożeń dla życia zdrowia i bezpieczeństwa ludzi oraz ich mienia i środowiska...

Jednak te ogólne zobowiązania okazały się niewystarczające w zakresie terenowych poszukiwań osób zaginionych.

Konieczne okazało się dodatkowe stworzenie zasad i praktycznych algorytmów działań. Powstała „Procedura dysponowania Specjalistycznych Grupy Poszukiwawczo-Ratowniczych Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego do działań poszukiwawczych prowadzonych w terenie” zatwierdzona przez Komendanta Głównego PSP i obowiązująca od 01.12.2014. Określenie ww. procedury jest najistotniejszą systematyzacją zasad współpracy między obiema służbami w zakresie poszukiwania osób zaginionych w terenie.

Na podstawie porozumienia między Komendantem Głównym Policji a Komendantem Głównym Państwowej Straży Pożarnej, podczas działań poszukiwawczych osób zaginionych prowadzonych w terenie, na wniosek Policji mogą być dysponowane Specjalistyczne Grupy Poszukiwawczo-Ratownicze (SGPR) z KRS¹⁶. Przedstawiono w procedurze algorytmy zadysponowań ww. podmiotów do działań (sześć SGPR tworzy zabezpieczenie dla całego kraju). W ten sposób na szczeblu centralnym rozwiązano kwestie współpracy w działaniach poszukiwawczych z Krajowym Systemem Ratowniczo-Gaśniczym.

Dodano, że dysponowanie grupami poszukiwawczo-ratowniczymi spoza KSRG powinno być

16. Szczegóły na <http://www.zaginieni.pl/wp-content/uploads/2014/12/procedury.pdf> oraz http://plan2.straz.olsztyn.pl/images/stories/rozdz_3/Procedura%20dysponowania%20SGPR.pdf

realizowane na mocy decyzji jednostek Policji prowadzących poszukiwania (za pośrednictwem lub przynajmniej po powiadomieniu CPOZ KGP).

Wobec tych ustaleń między władzami Policji i Państwowej Straży Pożarnej, pojawiła się potrzeba szkolenia dyżurnych (Policji i Stanowisk Kierowania PSP). Przykładowo, w województwie śląskim opracowano specjalną instrukcję określającą zasady włączania się PSP do działań Policji - „Organizacja grup specjalistycznych KSRG realizujących zadania poszukiwawcze na terenie województwa śląskiego”. Dokument podkreśla, że służbą wiodącą w poszukiwanych gruzowiskowych jest PSP, a w poszukiwaniach terenowych Policja. Instrukcja daje dyżurnym PSP krótkie informacje o kategoriach osób zaginionych (z Zarządzenia nr 124 Komendanta Głównego Policji). Ponadto dokument określa, jakie grupy i zespoły ratownicze OSP realizują poszukiwania terenowe w województwie śląskim (wyszczególnia SGPR Jastrzębie Zdrój, SGPR Radzionków, OSP Lipowa, OSP Ogrodzieniec), a także przedstawia sugerowane dysponowanie ww. na poszczególne powiaty.

Ustawa z dnia 26 czerwca 2014 r. o zmianie ustawy o Policji oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z dnia 8 września 2014 r., Dz.U. 2014.1199)¹⁷

W wyniku zmian w ustawie o Policji doszło do wprowadzenia przepisów, o które Fundacja od dawna zabiegała, tzn. usankcjonowania zadania poszukiwania osób zaginionych jako jednego z uprawnień Policji. Jednocześnie należy zauważyć, że w ocenie prawników Fundacji, wprowadzona zmiana jest niewystarczająca i to uprawnienie powinno stać się jednym z głównych zadań ustawowych Policji. Prawnicy Fundacji prowadzą dalsze działania mające na celu wprowadzenie kolejnych zmian w ustawie o Policji. Lobbują na rzecz wprowadzenia zmian m.in. poprzez udział w posiedzeniach komisji sejmowych oraz nawiązanie współpracy z wybranymi parlamentarzystami, zainteresowanymi tą tematyką. Istotne jest również wprowadzenie przepisów, dotyczących ustalenia zasad współpracy Policji z podmiotami pozapolicyjnymi oraz opracowanie systemu wymiany informacji.

W czasie trwania projektu nastąpiła nowelizacja Ustawy o Policji, która weszła w życie 9 października 2014 r. Zakres uprawnień Policji zyskał odniesienie także do osób zaginionych i - po raz pierwszy na poziomie ustawy - pojawiło się pojęcie „osoba zaginiona”.

Art. 14. 1. W granicach swych zadań Policja wykonuje czynności: operacyjno-rozpoznawcze, dochodzeniowo-śledcze i administracyjno-porządkowe w celu:

1. rozpoznawania, zapobiegania i wykrywania przestępstw i wykroczeń;
2. poszukiwania osób ukrywających się przed organami ścigania lub wymiarem sprawiedliwości, zwanych dalej „osobami poszukiwanymi”;
3. **poszukiwania osób, które na skutek wystąpienia zdarzenia uniemożliwiającego ustalenie miejsca ich pobytu należy odnaleźć w celu zapewnienia ochrony ich życia, zdrowia lub wolności, zwanych dalej „osobami zaginionymi”.**

17. <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20140001199>

- ▶ **Zarządzenie Nr 72 Komendanta Głównego Policji z dnia 31 grudnia 2014 r. zmieniające zarządzenie w sprawie prowadzenia przez Policję poszukiwania osoby zaginionej oraz postępowania w przypadku ujawnienia osoby o nieustalonej tożsamości lub znalezienia nieznanymi zwłok oraz szczątków ludzkich (Dz. Urz. KGP z 2015 r. Poz. Nr 1)**¹⁸.

W Policji wprowadzono, obowiązujące od 2 stycznia 2015 r., Zarządzenie nr 72 Komendanta Głównego Policji z dnia 31 grudnia 2014 r. zmieniające zarządzenie w sprawie poszukiwania przez Policję osoby zaginionej. Akt ten stworzył wytyczne służące usprawnieniu obiegu informacji wewnątrz Policji („pomiędzy służbą dyżurną (jednostka prowadząca poszukiwania - dyżurny KWP/KSP - dyżurny KGP) a Centrum Poszukiwań Osób Zaginionych KGP”)¹⁹ przy zaginięciach osób zakwalifikowanych do I kategorii, dla części których są organizowane poszukiwania w terenie.

Regulacje, co do pracy policjantów przy zaginięciu osoby, zawiera Zarządzenie Nr 124 Komendanta Głównego Policji z dnia 4 czerwca 2012 r. w sprawie prowadzenia przez Policję poszukiwania osoby zaginionej oraz postępowania w przypadku ujawnienia osoby o nieustalonej tożsamości lub znalezienia nieznanymi zwłok oraz szczątków ludzkich²⁰. Prawnicy Fundacji dokonali szczegółowej analizy przepisów oraz przygotowali uwagi, które następnie zostały przekazane przez Zarząd Fundacji do Komendy Głównej Policji. Uwagi zawierały propozycje, służące uporządkowaniu funkcjonującego podziału na kategorie zaginięć oraz ujednoczenie stosowanej w Zarządzeniu siatki pojęciowej. Przepisy Zarządzenia w dość ogólny sposób regulują kwestie związane ze współpracą Policji z innymi podmiotami pozapolicyjnymi w zakresie prowadzenia działań poszukiwawczych. Jednakże Fundacja jako istotny problem wskazała fakt, iż Policja nie zawsze trafnie przyznaje kategorię pierwszą zaginięcia, w której jednym z obowiązkowych działań jest organizacja i prowadzenie poszukiwań, w tym we współpracy z podmiotami pozapolicyjnymi. A zatem, w ocenie prawników Fundacji, zasadne jest kontynuowanie działań, mających na celu opracowanie Zarządzenia, w formie gwarantującej przyznanie kategorii I tym zaginięciom, które rzeczywiście wymagają prowadzenia szerszych działań poszukiwawczych. Ponadto, w związku z koniecznością prowadzenia działań poszukiwawczych w terenie, spowodują utrwalenie roli i doniosłości udziału OPR w działaniach poszukiwawczych w terenie we współpracy z Policją i innymi służbami. Sukcesywne zgłaszanie uwag do Zarządzenia ma również na celu poprawę przepływu informacji pomiędzy Policją a podmiotami niepublicznymi, przede wszystkim w sprawach priorytetowych i wymagających szybkiej reakcji.

18. <http://www.infor.pl/akt-prawny/U27.2015.001.0000001,zarzadzenie-nr-72-komendanta-glownego-policji-zmieniajace-zarzadzenie-w-sprawie-prowadzenia-przez-policje-poszukiwania-osoby-zaginionej-oraz-postepowania-w-przypadku-ujawnienia-osoby-o-nieustalonej-to.html>

19. <http://www.childalert.pl/cha/aktualnosci/2928,Nowelizacja-Zarzadzenia-124-Komendanta-Glownego-Policji-z-dnia-4-czerwca-2012-r.html>

20. <http://www.infor.pl/akt-prawny/U27.2012.015.0000029,metryka,zarzadzenie-nr-124-komendanta-glownego-policji-w-sprawie-prowadzenia-przez-policje-poszukiwania-osoby-zaginionej-oraz-postepowania-w-przypadku-ujawnienia-osoby-o-nieustalonej-tozsamosci-lub-znalezieni.html>

2. Zmiany w środowisku podmiotów pozapolicyjnych zajmujących się poszukiwaniem osób zaginionych w terenie.

Projekt znacząco przyczynił się do integracji przedstawicieli z różnych OPR, a także nawiązania bliższej współpracy z lokalną Policją.

Dotychczas nie było inicjatyw, zapewniających udział tylu stron zainteresowanych pracą w terenie na rzecz osób zaginionych tzn. jednoczesnych zgrupowań funkcjonariuszy Policji, przedstawicieli PSP, ratowników GPR i ochotników z grup poszukiwawczo-ratowniczych. Niekiedy organizowane są manewry terenowe Policji i OPR działających w danym powiecie, czy nawet województwie. Jednakże, to właśnie projektowe spotkania grup roboczych były okazją do dyskusji i nazwania obszarów wymagających poprawy we współpracy między partnerami. Ważne, że strony mówiły otwarcie także o ograniczeniach, na które trafiają w codziennej pracy. Możliwość wymiany doświadczeń poszerzyła wiedzę uczestników, a wymiana kontaktów przełożyła się na bliższą współpracę lokalną. Korzystając ze znajomości, nawiązanych w czasie trwania projektu, uczestnicy organizowali ćwiczenia w swoich regionach. Rozwinęły się także inicjatywy oddolne grup, np. cztery grupy z zachodniopomorskiego stworzyły „Wojewódzki Zespół Poszukiwawczy”, w ramach którego razem się szkolą, ćwiczą i działają w czasie akcji poszukiwawczych.

Projekt wpłynął na świadomość konieczności rozwijania ratownictwa poszukiwawczego jako specjalistycznej dziedziny wiedzy. Ostatnie półtora roku zaowocowało intensyfikacją szkoleń organizowanych przez środowisko poszukiwawcze. W obecnej chwili zdecydowana większość ratowników porusza się w obrębie tej samej terminologii. To znacząco wpływa na spójność działań i pozwala myśleć realnie o docelowej unifikacji działań.

Fundacja ITAKA bierze czynny udział w ćwiczeniach OPR, przekazując słuchaczom wiedzę psychologiczną - o kontakcie z bliskimi zaginionych i psychofizycznym funkcjonowaniu osoby poszukiwanej.

3. Zmiany w środowisku społeczno-politycznym.

Informacja o realizowanym projekcie, a co za tym idzie o złożonej problematyce działań poszukiwawczych w terenie otwartym oraz niespójnościach w działaniach służb dotarła do szerokiego spektrum odbiorców: obywateli, mediów, władz samorządowych, ratowników i policjantów. Wywołała falę dyskusji społeczno-politycznych na szczeblach regionalnych, gdzie powstały godne polecenia inicjatywy, wykorzystujące w działaniach poszukiwawczych funkcjonujące już jednostki budżetowe. Przykładowo, powstała pierwsza w Polsce procedura PRK-24 „Zaginięcie osoby I kategorii w terenie otwartym” Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego w Oświęcimiu, współtworzona na szczeblu lokalnym z zaangażowaniem Policji, PSP, OSP. Dodatkowo, na szczeblu województwa małopolskiego wdrożono system informowania o zaginionym w ramach Regionalnego Systemu Ostrzegania (RSO) - stworzona na płaszczyźnie współpracy Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego i GPR OSP Kęty. ▶

- ▶ **Ukazano jednocześnie niskie zainteresowanie klasy politycznej na szczeblu krajowym, czego dowodem była nieobecność przedstawicieli parlamentu na spotkaniu podsumowującym projekt.**

VI. POSTULATY

W założeniu projektowym było zbadanie, w jaki sposób różne podmioty, biorące udział w poszukiwaniach terenowych osób zaginionych, oceniają współpracę z Policją, jako służbą dowodzącą, poznanie jakie są praktyki w poszczególnych regionach i jakie trudności w szerszym wykorzystywaniu OPR do takich akcji. Stworzenie płaszczyzny do ujawniania obserwowanych trudności dało możliwość zebrania problemów zaobserwowanych z różnych perspektyw, a zatem całościowo nazywających niedociągnięcia systemu poszukiwań osób zaginionych w terenie.

Poniżej przedstawiono najważniejsze postulaty lub zalecenia, wypracowane na spotkaniach regionalnych i spotkaniu podsumowującym projekt:

1. Postulaty dla ochotniczych grup/stowarzyszeń poszukiwawczo-ratowniczych:

Utworzenie instytucji np. federacji stowarzyszeń zajmujących się poszukiwaniami osób zaginionych w terenie otwartym.

Federacja miałaby reprezentować zrzeszone grupy, wypracować kryteria ich unifikacji oraz dookreślić zakresy definicji (grupa, sekcja, zespół). Ponadto, wypracować zasady działania, monitorować zasoby poszczególnych członków - aby policjanci mieli łatwy dostęp do informacji, określającej na jaką pomoc mogą liczyć. Istotną kwestią byłaby także odpowiedzialność federacji za jakość pracy i zdrowie ratowników (tzn. grupowe ubezpieczenie ochotników).

Podpisywanie porozumień o współpracy lokalnych grup/stowarzyszeń z Policją.

Praktyki lokalne pokazują, że dotychczas (przynajmniej do XII 2014) sprawdzały się tego rodzaju porozumienia, np. STORAT dzięki porozumieniu z Komendą Wojewódzką Policji miał zapewniony dowóz na miejsce poszukiwań. Gdy funkcjonariusze z jednostki prowadzącej poszukiwania, mają wiedzę o grupach działających w rejonie, częstotliwość zadysponowania takich podmiotów wzrasta (zwłaszcza tych niezrzeszonych w KSRG, bo grupy zrzeszone są obecnie zadysponowane zgodnie z algorytmami właściwymi do miejsca - na mocy ustaleń KGP i KG PSP z XII 2014).

2. Postulaty dla Państwowej Straży Pożarnej i Ochotniczej Straży Pożarnej:

Organizowanie bezpłatnych specjalistycznych szkoleń wstawić certyfikujących dla ochotników z OSP. Umożliwienie dostępu do tych szkoleń także dla ochotników niezrzeszonych.

Poszerzenie wiedzy z zakresu poszukiwań terenowych oraz używanie tej samej terminologii znacząco przełoży się na usprawnienie współpracy przy realnych akcjach w terenie. Podczas tych działań ważna jest sprawność komunikacji między służbami, gdyż utrata kolejnych minut może znacząco wpłynąć na stan zdrowia poszkodowanego. ►

► **Organizowanie szkoleń dla OSP i innych grup złożonych z wolontariuszy w dni wolne od pracy.**

Taka organizacja szkoleń umożliwiłaby ochotnikom - bez narażania się na ryzyko utraty źródeł utrzymania - uczestniczenie w szkoleniach podnoszących kompetencje.

Podniesienie świadomości dyspozytorów Stanowisk Kierowania Komendy Wojewódzkiej PSP.

Potrzebne są dodatkowe szkolenia dyżurnych na stanowiskach kierowania PSP, aby mieli oni jasność że grupy/stowarzyszenia posiadają skuteczne narzędzia do poszukiwań i gotowych do pracy specjalistów. Ważne jest przejście od „dysponowanie psów” na rzecz „dysponowania grupy poszukiwawczo-ratowniczej”. Najistotniejszą dla osób decyzyjnych kwestią powinno być dysponowanie najbliższej terenowo grupy. Tylko taka praktyka pozwala realnie zmniejszyć czas dojazdu OPR na miejsce poszukiwań osoby zaginionej. Tymczasem, w praktyce, często dysponowane są grupy dalsze terytorialnie - granice administracyjne stanowią problem w zadysponowaniu.

Dofinansowanie z KSRG samochodów specjalistycznych, w które są wyposażone grupy zrzeszone w KSRG (a nie tylko samochodów gaśniczych). Wyposażenie takiego auta ma znaczny wpływ na jakość pracy ratowników. Dotychczas grupy we własnym zakresie ponoszą niezbędne wydatki.

Umożliwienie ochotnikom Jednostek Ochrony Przeciwpożarowej udziału w poszukiwaniach terenowych w ubraniu dostosowanym do warunków (ubiór koszarowy, obuwie z twardą podeszwą).

Gdyby, na poziomie dyspozycji, ochotnicy OSP otrzymywali informację, że jadą do poszukiwań terenowych i mieli zgodę przełożonych na działania w ubraniu koszarowym i obuwie z twardą podeszwą, znacznie poprawiłaby się efektywność ich pracy w terenie otwartym. W umundurowaniu, które jest obecnie wymagane przepisami, ochotnicy są znacznie ograniczeni ruchowo i ich wysiłek jest nieefektywny. Zakładamy, że cięższy i specjalistyczny strój do akcji gaśniczych może być w aucie - na wypadek odwołania i skierowania do innego zdarzenia.

Respektowanie przez KSRG międzynarodowego certyfikatu IRO (International Rescue Dog Organisation).

W Polsce organizacja kynologiczna - Związek Kynologiczny przeprowadza m.in. egzaminy psów ratowniczych wg regulaminu IRO. Udział w ww. egzaminach mogą brać również przewodnicy psów, którzy nie są zrzeszeni w Związku Kynologicznym, jak i nie należą do organizacji skupionych wokół IRO. Istotne jest, że egzaminy dla psów są organizowane wg tych samych regulaminów na całym świecie, co ma aspekt praktyczny - można zdawać egzaminy w Polsce, jak i np. w kraju ościennym.

3. Postulaty dla Komendy Głównej Policji:

Zalecenie opracowania algorytmu postępowania policjantów w poszukiwaniach terenowych i dysponowania grup spoza KSRG (dotychczas uregulowano tylko kwestie związane z KSRG).

Postulat projektowy popierają słowa z raportu NIK „W opinii NIK (...) istotną kwestią jest właściwe uregulowanie współpracy oraz określenie zasad i procedur włączania do akcji poszukiwawczych grup poszukiwawczo-ratowniczych, zwłaszcza niezrzeszonych w KSRG”.

Zachęcanie jednostek terenowych do unormowania zakresu współpracy poprzez podpisywanie porozumień, zaś na szczeblu centralnym Policji gromadzenie informacji o podpisanych porozumieniach.

Zalecenie utworzenia i aktualizacji na szczeblu centralnym Policji rejestru OPR do wykorzystania w poszukiwaniach przez jednostki terenowe.

Zalecane jest, aby w każdej jednostce Policji był osiągalny rejestr grup, działających na podległym terenie lub mających siedzibę najbliżej jednostki (sąsiednie gminy, sąsiednie województwa), wraz z informacją o telefonie alarmowym, zasobach i możliwościach poszukiwawczych grupy. Bazując na rejestrze, policjant dowodzący miałby możliwość przeprowadzenia dodatkowej weryfikacji w rozmowie z dowódcą - czy zdarzenie kwalifikuje się do działań grupy.

Potrzeba powiadamiania grupy o planowanych poszukiwaniach terenowych.

Pozwoli to na utrzymanie stanu gotowości wśród ochotników i wstępną mobilizację do wyjazdu, zanim przyjdzie oficjalne zadysponowanie. Dodatkowo stworzy policjantowi okazję do dopytania o możliwości grupy. Doświadczenia pokazują, że praktyczna wiedza policjantów co do działania OPR jest bardzo różna, np. obecny jest pogląd, że poszukiwania nocne są bezskuteczne, podczas gdy dla psów ratowniczych noc nie stanowi utrudnienia w szukaniu osób zaginionych. Rozmowy takie, mogłyby przyczynić się do bardziej efektywnego korzystania z pracy grup.

Zalecenie wykorzystywania grup wyspecjalizowanych w poszukiwaniach, nie tylko posiadających psy, ale także wykorzystujące inne metody np. szybkie trójki, doświadczeni ratownicy itp.

Bardzo ważne jest, aby policjanci zgłaszając zapotrzebowanie wiedzieli, że dostaną poza policyjne zasoby ludzkie przygotowane do pracy w terenie wraz ze sprzętem (np. GPS, quady itp.) i umundurowaniem przystosowanym do długotrwałych działań w terenie trudno dostępnym. Obserwacje pokazują, że współdziałanie Policji i profesjonalnych OPR jest najmocniejszym predykatorem odnalezienia zaginionego człowieka.

Tworzenie warunków lub organizowanie wspólnych szkoleń Policji, OPR i Straży Pożarnej (PSP i OSP).

Cenne byłyby cykliczne wojewódzkie ćwiczenia zorganizowane przez CPOZ KGP wraz z koordynatorem wojewódzkim KW Policji dla różnych podmiotów, działających w danym województwie.

Prowadzenie dokładnych statystyk osób zaginionych, w tym statystyk zadysponowań różnych podmiotów (SGPR PSP, GPR OSP, grupy niezrzeszone, GOPR) oraz statystyk dotyczących efektów poszukiwań tzn. czy akcja zakończyła się oddaniem terenu bez ►

- ▶ **stwierdzenia na nim obecności osoby zaginionej, czy osoba została odnaleziona, czy odnaleziono ciało zaginionego.**

Projekt pokazał, że żadna ze służb - ani Policja, ani PSP - nie ma danych dotyczących efektów akcji, liczone są jedynie wyjazdy do poszukiwań osób w terenie. Tymczasem ochotnicze grupy/stowarzyszenia i GOPR prowadzą bardzo szczegółowe statystyki przeprowadzonych działań. Analizy tych danych mogłyby się przyczynić do tworzenia bardziej efektywnych metod pracy w terenie.

Zbadanie przez KGP przydatności formularza „ocena ryzyka” w działaniach szkoleniowych i poszukiwawczych.

Narzędzie to mogłoby pomóc we wstępnej ocenie zagrożeń dla zdrowia i życia osoby zaginionej. Ten jednostronicowy formularz składa się z 11 pytań, których oznaczenie pozwala określić w punktach stopień zagrożenia osób i jest od lat z powodzeniem stosowany w działaniach GOPR-u.

4. Postulaty skierowane do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych:

Konieczność uregulowania statusu „psa ratowniczego” na poziomie ustawy i zmiana zapisu w kodeksie wykroczeń tak, aby pies ratowniczy, podobnie jak psy wykorzystywane przez myśliwych do polowań, mógł bez smyczy przebywać na terenach leśnych.

Lokalne praktyki (np. Urząd Miasta Gdańsk psom ratowniczym podobnie jak psom - przewodnikom osób niewidomych zapewnia ulgę na przejazd i umożliwiania wejście do parków bez smyczy) stanowią ułatwienie dla przewodników psów z OSP. Jednakże konieczne jest wypracowanie rozwiązania jednolitego dla całej Polski. Przewodnicy i tak podnoszą prywatnie ogromne koszty utrzymania psa i setek godzin ćwiczeń przygotowujących do pracy na rzecz osób zaginionych.

Tworzenie warunków powstania systemu wspierającego Policję w poszukiwaniach i budowanie systemu poszukiwań osób w Polsce poprzez:

- tworzenie sprzyjających warunków do powstawania nowych OPR w Polsce;
- organizowanie konkursów dotacyjnych na wspólne ćwiczenia, szkolenia poszukiwawcze w celu ujednoczenia systemu działań poszukiwawczych na otwartym terenie oraz zakupu ujednoliconego sprzętu i wyposażenia OPR i Policji;
- organizowanie wspólnych szkoleń dla Policji, PSP, wszelkich OPR i GOPR-u dających możliwość ćwiczenia metod poszukiwawczych i współpracy dla usprawnienia przyszłych wspólnych poszukiwań na otwartym terenie;
- nadzorowanie realizacji podpisanych porozumień pomiędzy OPR, KSRG, Policją;
- włączenie Powiatowych Centrów Zarządzania Kryzysowego w działania poszukiwawcze na otwartym terenie;
- umożliwienie wykorzystywania przez Policję innych narzędzi poszukiwawczych np. Regionalny System Ostrzegania (tworzony przez Ministerstwo Cyfryzacji).

Przeanalizowanie zasadności prowadzenia dokładnych statystyk osób zaginionych, w tym statystyk zadysponowań różnych podmiotów (SGPR PSP, GPR OSP, grupy niezrzeszone, GOPR) oraz statystyk dotyczących efektów tych poszukiwań.

Statystyki te niezbędne są do oceny efektywności działania poszczególnych grup i podmiotów w ratowaniu ludzkiego życia, służą analizie i naprawie powielanych błędów. Stanowią także podstawę do oceny zasadności rozwijania poszukiwań terenowych i powstawania nowych grup. Statystyki posłużą także samym grupom do poprawy organizacji ich działań.

Zbadanie i rozwiązanie na szczeblu krajowym problemu finansowania ochotniczych grup/stowarzyszeń spoza KSRG wyjeżdżających na działania poza powiat/województwo.

W projekcie nie wzięli udziału przedstawiciele Zarządu Głównego Ochotniczej Straży Pożarnej.

Na spotkanie konsultacyjne, zaplanowane jako spotkanie przedstawicieli instytucji nadzorujących GPR (MSW, KGP, KG PSP i ZG OSP) wydelegowano 2 przedstawicieli, którzy zakładają nową grupę poszukiwawczo-ratowniczą.

W związku z tym nie udało się omówić najważniejszej kwestii dla większości grup podlegających OSP tj. polityki OSP nt. zakładania nowych grup do poszukiwań terenowych. Nie wiemy jakie jest stanowisko Zarządu Głównego OSP w tym temacie. Brak ZG OSP - partnera w poszukiwaniach, któremu podlega znaczna część podmiotów znacznie ograniczył możliwość dyskusji na temat zmian systemowych.

Postulaty - oparte na wiedzy zaczerpniętej z badań i z rozmów odbytych na spotkaniach grup roboczych - zostały przekazane władzom. Zarząd Fundacji ITAKA skierował je do MSW, KGP, KG PSP i ZG OSP.

W ramach tego projektu nie jesteśmy w stanie wypracować rozwiązań ww. problemów. Prace w tym zakresie wymagają szerokiego oglądu istniejących ustaw, zarządzeń i decyzji. Jednakże, działając na rzecz obywateli, jesteśmy przekonani, że ta pogłębiona, wielostronna analiza zagadnienia powinna stanowić podstawę do dalszych prac organów decyzyjnych.

VII. PODSUMOWANIE

Doświadczenia z projektu pokazują, że ze strony Policji czynnikiem hamującym szerokie korzystanie z zaplecza OPR jest obawa o koszty (np. dojazdu na akcję, ale i potencjalnych roszczeń z racji wypadku ratownika-cywila). Policjanci akcentowali otwartość do używania OPR. Oczekują jednak, aby organizacje tworzyły spójny system z łatwym dostępem do informacji na temat tego, która OPR jakimi zasobami dysponuje i jaki poziom pracy reprezentuje.

Z perspektywy interwencji prowadzonych przez Fundację ITAKA widać, że funkcjonariusze mają coraz większą wiedzę na temat OPR. Przed rozpoczęciem projektu spotykaliśmy się z zapytaniem czym w ogóle są grupy i jak można postarać się o ich zadysponowanie, a także jakie są koszty pomocy takich organizacji. Ostatnie interwencje pozwalają stwierdzić, że policjanci wiedzą o OPR, słyszeli o zadysponowaniu, zwykle są w trakcie realizacji algorytmu zadysponowania lub oczekiwania na decyzję dowódcy jednostki prowadzącej akcję.

Warto zauważyć, że trudności wskazywane przez podmioty są często podobne - potrzeba wspólnych szkoleń, potrzeba stworzenia kryterium i zasad określających jakie organizacje mogą nazywać się grupą poszukiwawczo-ratowniczą oraz zapotrzebowanie na powstawanie nowych OPR zwłaszcza w północno - wschodnich rejonach.

Zastanawiające jest, że w wyniku badań uzyskano rozbieżne liczby - suma zadysponowań z badanych 18 grup ochotniczych, SGPR PSP i JOP przekracza sumę zadysponowań podaną przez KGP. Dodanie do tych statystyk jeszcze liczby wyjazdów GOPR-u dodatkowo zwiększyłoby te dysproporcje danych między statystykami podmiotów pozapolicyjnych a statystykami Policji. Znaczną trudność stanowi także, ustalanie efektów akcji poszukiwawczych. Cenne byłoby ustalenie jaki podmiot i w jakim zakresie zbierania danych o poszukiwaniach terenowych osób zaginionych brał udział. Dokładne statystyki prowadzonych działań poszukiwawczych na otwartym terenie i ich wyników dałyby podstawę do oceny całego systemu poszukiwań osób zaginionych w Polsce, oceny zasadności rozwijania poszukiwań terenowych i poprawę organizacji działań. Pogłębiona analiza statystyk (zwłaszcza efektów poszukiwań terenowych) pozwoliłaby obserwować jak zmienia się w kolejnych latach proporcja odnajdywanych osób żyjących do ogólnej liczby akcji. To urealnia wnioskowanie co do skuteczności stosowanych metod oraz pozwoli precyzyjniej określić potrzeby szkoleniowe (np. czy rejony kraju różnią się co do tych efektów i ewentualnie, czym warunkowane są różnice).

Pocieszające jest, że dane otrzymane od ochotniczych grup wyraźnie wskazują, że liczba odnalezionych żywych osób z roku na rok rośnie. W całym 2013 r. były to 42 osoby, natomiast w 2014 już 77 osób. Dodajmy do tego 446 osoby uratowane przez ratowników GOPR w 2013 i 256 osoby w kolejnym roku. Podsumowując, można powiedzieć, że w ciągu ostatnich dwóch lat 821 osób zaginionych otrzymało skuteczną pomoc w działaniach, w których brali udział ochotnicy z różnych organizacji.

Na tym etapie projektu, pojawiają się pytania, co do przyszłości poszukiwań osób zaginionych na terenie otwartym.

Czy jakaś część z postulatów zostanie realizowana? Czy współpraca między OPR a Policją będzie się rozwijać? Czy kolejni zaginieni - w lasach i innych trudnodostępnych terenach, których życie jest zagrożone - otrzymają pomoc na czas?

Tego nie wiemy. Projekt zostanie zamknięty z końcem listopada, a my widzimy ogromną potrzebę jego kontynuacji. Dotychczas udało nam się wprowadzić kilkanaście znaczących zmian prawnych i organizacyjnych. Przyszła pora na poważne zmiany legislacyjne. Takiego ogromu pracy partnerzy projektu nie udźwigną sami. Jednak Fundacja ITAKA dostała poważne wsparcie ze strony Rzecznika Praw Obywatelskich, który zobowiązał się do współdziałania w zakresie ewaluacji projektu.

Załącznik 1

ANKIETA - Poszukiwania osób zaginionych w terenie otwartym

1. Na terenie którego województwa znajduje się Pani/Pana jednostka?*
- Zaznacz tylko jedną odpowiedź.
- Dolnośląskie
  - Kujawskopomorskie
  - Lubelskie
  - Lubuskie
  - Łódzkie
  - Małopolskie
  - Mazowieckie
  - Opolskie
  - Podkarpackie
  - Podlaskie
  - Pomorskie
  - Śląskie
  - Świętokrzyskie
  - Warmińskomazurskie
  - Wielkopolskie
  - Zachodniopomorskie
2. Czy zdarzyło się Pani/Panu brać udział w poszukiwaniach w terenie otwartym (las, łąki) osoby zaginionej zakwalifikowanej do I kategorii (wg. Zarządzenia nr 124 Komendanta Głównego Policji z dnia 4 czerwca 2012 r.)? *
- Zaznacz tylko jedną odpowiedź.
- Tak
  - Nie
3. Jak często takie poszukiwania są prowadzone przez Pana/Pani jednostkę?*
- Proszę podać orientacyjną liczbę takich poszukiwań. Zaznacz tylko jedną odpowiedź.
- do 3 raz w roku
  - między 4 a 6 razy w roku
  - między 7 a 9 razy w roku
  - więcej niż 10 razy w roku
  - nie było takich poszukiwań, odkąd pełnię służbę w obecnej jednostce
4. Czy na terenie Pani/Pana województwa działają grupy poszukiwawczoratownicze?*
- Zaznacz tylko jedną odpowiedź.
- Tak
  - Nie   Przejdź do pytania 8.
  - Nie wiem   Przejdź do pytania 8.
5. Jakie grupy poszukiwawczoratownicze działają na terenie województwa?
- Proszę podać nazwy.
-
-
-

▶ 6. Czy ma Pani/Pana bezpośredni kontakt do takiej grupy?

Zaznacz tylko jedną odpowiedź.

- Tak
- Nie

7. 7.7. Czy w ostatnich 2 latach w Pani/Pana jednostce zorganizowano poszukiwania terenowe z udziałem grupy poszukiwawczo-ratowniczej?*

Zaznacz tylko jedną odpowiedź.

- Tak
- Nie
- Nie wiem

8. Zadsponowanie grupy poszukiwawczo-ratowniczej następuje poprzez:*

Zaznacz wszystkie właściwe odpowiedzi.

- Kontakt z Centrum Poszukiwań Osób Zaginionych Komendy Głównej Policji
- Bezpośrednio przez kontakt z dowódcą grupy poszukiwawczo-ratowniczej
- Kontakt z koordynatorem ds. poszukiwań z Komendy Wojewódzkiej Policji
- Przez kontakt z właściwym Powiatowym/Miejskim Stanowiskiem Kierowania
- Państwowej Straży Pożarnej (ewentualnie Wojewódzkim Stanowiskiem Koordynacji
- Ratownictwa lub Krajowym Centrum Koordynacji Ratownictwa)
- Nie wiem
- Inne:

---

9. Czy Pani/Pana zdaniem Policja powinna korzystać z pomocy grup poszukiwawczo-ratowniczych?*

Zaznacz tylko jedną odpowiedź.

- Tak
- Nie
- Nie mam zdania

10. Jakie widzi Pan ograniczenia w korzystaniu z pomocy grup poszukiwawczo-ratowniczych?

Proszę opisać, co może być utrudnieniem dla Policji.

Załącznik 2

ANKIETA - Informacje o składzie, działaniu i potrzebach grup poszukiwawczo-ratowniczych

1. Osoba uzupełniająca (do wiadomości Fundacji ITAKA)* _____
2. Nazwa grupy* _____
3. Województwo*
Zaznacz tylko jedną odpowiedź.
  - Dolnośląskie
  - Kujawskopomorskie
  - Lubelskie
  - Lubuskie
  - Łódzkie
  - Małopolskie
  - Mazowieckie
  - Opolskie
  - Podkarpackie
  - Podlaskie
  - Pomorskie
  - Śląskie
  - Świętokrzyskie
  - Warmińskomazurskie
  - Wielkopolskie
  - Zachodniopomorskie
4. Adres korespondencyjny* _____
5. Adres korespondencyjny* _____
6. Telefon kontaktowy* _____
7. Email* _____

Dane o składzie grupy

W przypadku braku danych proszę wpisać 0

1. a. Ilu członków liczy grupa?* _____
- b. Ile jest zespołów ratowniczych (przewodnik+pies)* _____
- c. Ilu jest w grupie nawigatorów?* _____
- d. Ilu jest w grupie ratowników medycznych? * _____

▶ e. Inne osoby (jakie?)

---

2. a. Ile jest w grupie psów posiadających JEDNOCZEŚNIE certyfikację terenową i gruzowiskową *

---

b. Ile jest w grupie psów posiadających certyfikację TYLKO gruzowiskową*

---

c. Ile jest w grupie psów posiadających certyfikację TYLKO terenową

---

d. Ile psów nieposiadających aktualnej certyfikacji? _____

e. Ile psów jest w trakcie szkolenia? _____

Wyposażenie sprzętowe grupy

3. a. Czy grupa posiada własnie środki transportu?

Zaznacz tylko jedną odpowiedź.

- Tak
- Nie

b. Jeżeli nie, proszę napisać jak grupa radzi sobie z dojazdem na miejsce akcji?

---

c. Jeżeli tak, proszę wymienić środki transportu, które posiada grupa:

Zadysponowania do poszukiwań osób zaginionych

Badamy tylko liczbę akcji przeprowadzonych w ramach procedury zadysponowania przez policję.

4. Ile zadysponowań do poszukiwań osób zaginionych miała grupa w drugim półroczu 2012?*

---

a. Ile z w/w wyjaśniło się przed dojazdem na miejsce poszukiwań? _____

b. Ile z w/w zostało odnalezionych żywych osób? _____ ▶

► c. Ile z w/w osób zostało odnalezionych martwych? _____

5. Ile zadysponowań do poszukiwań osób zaginionych miała grupa w 2013?*

_____

a. Ile z w/w wyjaśniło się przed dojazdem na miejsce poszukiwań? _____

b. Ile z w/w zostało odnalezionych żywych osób? _____

c. Ile z w/w osób zostało odnalezionych martwych? _____

6. Ile zadysponowań do poszukiwań osób zaginionych miała grupa w pierwszym półroczu 2014 r.?*

_____

a. Ile z w/w wyjaśniło się przed dojazdem na miejsce poszukiwań? _____

b. Ile z w/w zostało odnalezionych żywych osób? _____

c. Ile z w/w osób zostało odnalezionych martwych? _____

7. Czy wykorzystanie możliwości ratowniczych i poszukiwawczych grup przy zaginięciach osób jest wystarczające?*

Czy grupa jest wystarczająco dysponowana przez Policję do takiej pomocy?

Zaznacz tylko jedną odpowiedź.

- Zdecydowanie nie
- Nie
- Raczej nie
- Nie mam zdania
- Raczej tak
- Tak
- Zdecydowanie tak

8. Jeżeli nie, proszę napisać jak grupa radzi sobie z dojazdem na miejsce akcji?

_____

_____

_____

Wypożyczenie sprzętów grupy

9. Jakie są oczekiwania od partnera w poszukiwaniach Fundacji ITAKA (w czym możemy pomóc)?

Zaznacz wszystkie właściwe odpowiedzi.

- Propagowanie użycia grup poszukiwawczych przy poszukiwaniach w terenie otwartym
- Interweniowanie na Policji w sprawie użycia grupy w konkretnych sprawach
- Edukacja społeczeństwa

- ▶ Wsparcie przy wypracowywaniu skutecznych procedur współpracy między służbami
  - Szkolenia dla grup
  - Wspólne występowanie do projektów/grantów w celu pozyskiwania środków na działania
  - Udział przedstawicieli ITAKI w niektórych konferencjach, zgrupowaniach organizowanych przez grupę
  - Konsultacje prawne dla grupy
  - Konsultacje psychologiczne dla grupy
  - Wspieranie inicjatyw lokalnych grup
  - Inne:
-

10. Jakie szkolenia byłyby dla grupy przydatne?

Odpowiedź na pytanie pomoże w staraniach o finansowanie szkoleń prowadzonych przez ekspertów w danych dziedzinach.

Zaznacz wszystkie właściwe odpowiedzi.

- Typy psychologiczne zaginionych a zachowanie w terenie (psychologiczne)
  - Kontakt z rodziną osoby zaginionej/wywiad z rodziną (psychologiczne)
  - Wsparcie dla ratowników, radzenie sobie ze stresem, debriefing po akcji (psychologiczne)
  - Z dowodzenia akcją poszukiwawczą
  - Z planowania akcji poszukiwawczej
  - Z taktyki użycie - GPS
  - Inne:
-

11. Czy grupa chce otrzymać bezpłatny pakiet materiałów profilaktycznych i informacyjnych?

Zaznacz tylko jedną odpowiedź.

- Tak
- Nie

12. Jeżeli nie, proszę napisać jak grupa radzi sobie z dojazdem na miejsce akcji?

Załącznik 3

**ANKIETA - Informacje o zasobach, działaniu i potrzebach
Specjalistycznych Grup Poszukiwawczo-Ratowniczych
Państwowej Straży Pożarnej**

1. Osoba uzupełniająca (do wiadomości Fundacji ITAKA)* _____
2. Nazwa grupy* _____
3. Województwo*
Zaznacz tylko jedną odpowiedź.
  - Dolnośląskie
  - Kujawskopomorskie
  - Lubelskie
  - Lubuskie
  - Łódzkie
  - Małopolskie
  - Mazowieckie
  - Opolskie
  - Podkarpackie
  - Podlaskie
  - Pomorskie
  - Śląskie
  - Świętokrzyskie
  - Warmińskomazurskie
  - Wielkopolskie
  - Zachodniopomorskie
4. Adres korespondencyjny* _____
5. Telefon kontaktowy* _____
6. Email* _____

Dane o zasobach grupy

W przypadku braku danych proszę wpisać 0

2. Ile jest w grupie psów posiadających JEDNOCZEŚNIE certyfikację terenową i gruzowiskową*
_____
  - a. Ile jest w grupie psów posiadających certyfikację TYLKO gruzowiskową*
_____
  - b. Ile jest w grupie psów posiadających certyfikację TYLKO terenową
_____
  - c. Ile psów jest w trakcie szkolenia? _____

► **Zadysponowania do poszukiwań osób zaginionych**

Badamy tylko liczbę akcji przeprowadzonych w ramach procedury zadysponowania przez policję.

3. Ile zadysponowań do poszukiwań osób zaginionych miała grupa w II półroczu 2012?*
- a. Ile z w/w wyjaśniło się przed dojazdem na miejsce poszukiwań?
- b. Ile żywych osób zostało odnalezionych przez SGPR PSP?
- c. Ile martwych osób zostało odnalezionych przez SGPR PSP?
4. Ile zadysponowań do poszukiwań osób zaginionych miała grupa w całym 2013?*
- a. Ile z w/w wyjaśniło się przed dojazdem na miejsce poszukiwań?
- b. Ile żywych osób zostało odnalezionych przez SGPR PSP?
- c. Ile martwych osób zostało odnalezionych przez SGPR PSP?
5. Ile zadysponowań do poszukiwań osób zaginionych miała grupa w całym 2014?*
- a. Ile z w/w wyjaśniło się przed dojazdem na miejsce poszukiwań?
- b. Ile żywych osób zostało odnalezionych przez SGPR PSP?
- c. Ile martwych osób zostało odnalezionych przez SGPR PSP?
6. Jakie są główne trudności z którymi boryka się grupa?
- _____
- _____

Diagnoza potrzeb grupy

7. Jakie są oczekiwania od Fundacji ITAKA?
- _____
- _____
8. Czy grupa chce otrzymać bezpłatny pakiet materiałów profilaktycznych i informacyjnych?
Zaznacz tylko jedną odpowiedź.
- Tak
- Nie
12. Sugestie i inne uwagi:
- _____
- _____

Załącznik 4

ANKIETA - Informacje o składzie, działaniu i potrzebach grup Górnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego

1. Aktualny kontakt do Państwa grupy GOPR (osoby koordynującej poszukiwania - mail i telefon)
_____
_____

2. Skład (ile osób w ramach grupy GOPR-u bierze udział w poszukiwaniach osób zaginionych):
zespoły ratownicze (przewodnik +pies) _____
nawigatorzy _____
ratownicy medyczni _____
inne osoby (jakie?) _____

3. Ile psów ratowniczych w służbie Państwa grupy GOPR-u? _____
oraz ile psów jest w trakcie szkolenia? _____

4. Środki transportu (jeśli nie własny to jak sobie grupa radzi z dojazdem na akcje):
_____
_____

Inne:
_____
_____

5. Ile zadysponowań/wezwwań do poszukiwań osób zaginionych Państwa grupa GOPR miała
w drugim półroczu 2012? _____
w pierwszym półroczu roku 2013? _____
w ilu wezwaniach sprawa wyjaśniła się przed dojazdem ratowników? _____
ile osób udało się odnaleźć żywych? _____
ile osób udało się odnaleźć martwych? _____
w drugim półroczu roku 2013? _____
w ilu wezwaniach sprawa wyjaśniła się przed dojazdem ratowników? _____
ile osób udało się odnaleźć żywych? _____
ile osób udało się odnaleźć martwych? _____
w pierwszym półroczu roku 2014? _____
w ilu wezwaniach sprawa wyjaśniła się przed dojazdem ratowników? _____
ile osób udało się odnaleźć żywych? _____
ile osób udało się odnaleźć martwych? _____
w drugim półroczu roku 2014? _____
w ilu wezwaniach sprawa wyjaśniła się przed dojazdem ratowników? _____
ile osób udało się odnaleźć żywych? _____
ile osób udało się odnaleźć martwych? _____

6. Czy wykorzystanie możliwości ratowniczych i poszukiwawczych Państwa grupy GOPR przy zaginięciach osób jest wystarczające (na ile jest GOPR dysponowany przez Policję do takiej pomocy)?
Zaznacz tylko jedną odpowiedź.
 Zdecydowanie nie
 Nie

- ▶ Raczej nie
- Nie mam zdania
- Raczej tak
- Tak
- Zdecydowanie tak

7. Jakie są główne trudności Państwa grupy GOPR (w odniesieniu do obszaru poszukiwań osób zaginionych)?

---

8. Jakie są oczekiwania od partnera w poszukiwaniach Fundacji ITAKA (w czym możemy pomóc)?
Zaznacz wszystkie właściwe odpowiedzi.

- propagowanie użycia GOPR-u przy poszukiwaniach w terenie otwartym (górkim, okolicznych terenach)
- interweniowanie na Policji w sprawie użycia GOPR-u w konkretnych sprawach
- edukacja społeczeństwa
- wsparcie przy wypracowywaniu skutecznych procedur współpracy między służbami
- szkolenia dla grup GOPR
- wspólne występowanie do projektów/grantów w celu pozyskiwania środków na działania
- udział przedstawicieli ITAKI w niektórych konferencji, zgrupowań organizowanych przez GOPR
- konsultacje prawne dla przedstawicieli grup GOPR
- konsultacje psychologiczne dla przedstawicieli grup GOPR
- wspieranie inicjatyw lokalnych grup GOPR
- Inne:

---

9. Jakie szkolenia dla Państwa grupy GOPR byłyby atrakcyjne?

Zaznacz wszystkie właściwe odpowiedzi.

- z psychologii
  - typy psychologiczne zaginionych a zachowanie w terenie
  - kontakt z rodziną osoby zaginionej/wywiad z rodziną
  - wsparcie dla ratowników, radzenie sobie ze stresem, briefing po akcji
- z dowodzenia akcją poszukiwawczą (realizowane przed ekspertów spoza ITAKI)
- z planowania akcji poszukiwawczej (realizowane przed ekspertów spoza ITAKI)
- z taktyki- użycie GPS (realizowane przed ekspertów spoza ITAKI) wspieranie

10. Czy Państwa grupa GOPR chce otrzymać bezpłatny pakiet materiałów informacyjnych o Fundacji ITAKA? Czy pakiet materiałów profilaktycznych (dla jakiej grupy - dorośli, nastolatki, dzieci)?

---

11. Sugestie i inne uwagi:

Załącznik 5

**WYKAZ OCHOTNICZYCH GRUP/STOWARZYSZEŃ
POSZUKIWAWCZO-RATOWNICZYCH
które wzięły udział w badaniu Fundacji ITAKA
(kolejność losowa)**

1. Grupa Ratownictwa Specjalistycznego OSP Poznań
2. Grupa Ratownictwa Specjalistycznego OSP Łódź
3. Grupa Ratownictwa Specjalistycznego OSP Wisznia Mała
4. Grupa Poszukiwawczo-Ratownicza OSP Kęty
5. Grupa Poszukiwawczo-Ratownicza OSP Gdańsk
6. Ochotnicza Straż Pożarna Jednostka Ratownictwa Specjalistycznego we Wrocławiu
7. Sekcja Poszukiwawczo- Ratownicza OSP Suchy Bór
8. Ochotnicza Straż Pożarna Szczecin
9. Sekcja Poszukiwawczo-Ratownicza OSP Wołczkowo
10. Ochotnicza Straż Pożarna Długoleka
11. Ochotnicza Straż Pożarna Kotuń
12. Dolnośląska Grupa Poszukiwawczo-Ratownicza OSP Siechnice
13. Stowarzyszenie Cywilnych Zespołów Ratowniczych z Psami STORAT
14. Poszukiwawcze Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe
15. Sekcja Psów Ratowniczych Grupa Ratownictwa Specjalnego PCK Trójmiasto
16. Grupa Ratownictwa PCK Koszalin
17. Harcerska Grupa Ratownicza Busko- Zdrój
18. Ochotnicza Grupa Ratownicza TADMED Szczecinek

ITAKA
Centrum Poszukiwań
Ludzi Zaginionych

Fundacja ITAKA - Centrum Poszukiwań Ludzi Zaginionych

skr. poczt. 127, 00-958 Warszawa 66

e-mail: itaka@zaginieni.pl

www.zaginieni.pl

tel. 22 620 16 10

faks. 22 654 79 79

Konto: 61 1600 1169 0003 0132 0849 5001

Fundacja ITAKA ma status organizacji pożytku publicznego.

Każdy podatnik może przekazać 1% swojego podatku na poszukiwanie zaginionych.

www.zaginieni.pl/1procent

Raport z projektu: „Monitoring działań Policji w poszukiwaniach zaginionego”

Autor: Sylwia Kaczan

Autorka pragnie podziękować za pomoc w przygotowywaniu raportu przedstawicielom GPR OSP Kęty i GOPR-u.

© 2015 Copyright by Fundacja ITAKA - Centrum Poszukiwań Ludzi Zaginionych

Kopiowanie i cytowanie treści broszury jest dozwolone po podaniu źródła.

Wydanie I

Warszawa, listopad 2015 r.

RAPORT Z PROJEKTU

Monitoring działań Policji w poszukiwaniach zaginionych na otwartym terenie

Celem projektu realizowanego przez Fundację ITAKA w partnerstwie z GPR OSP Kęty jest **zwiększenie skuteczności poszukiwań terenowych dzieci, osób starszych i chorych.**

W ramach projektu:

- zbadano w jaki sposób **policja rozporządza zasobami** różnych grupy poszukiwawczo-ratowniczych
- przeanalizowano jakie są **procedury zadysponowania** tych podmiotów.
- zostały opracowane **postulaty zmian organizacyjnych** dotyczących współpracy OPR z Policją

W ramach projektu realizowanego od września 2014 roku odbyły się cztery spotkania regionalnych grup roboczych, w których udział wzięli przedstawiciele lokalnej Policji, Straży Pożarnej oraz OPR oraz podsumowujące spotkanie konsultacyjne z kierownictwem Policji, OSP, PSP, GOPR, przedstawicielem MSW oraz Rzecznika Praw Dziecka i Rzecznika Praw Obywatelskich. Został stworzony rejestr OPR.

Kluczowym elementem projektu było zbadanie perspektywy podmiotów biorących udział w poszukiwaniach terenowych osób zaginionych - badanie grup OSP i grup cywilnych, badanie specjalistycznych grup Państwowej Straży Pożarnej, badanie grup GOPRu i badanie wśród funkcjonariuszy Policji.